

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

בפני כב' השופטת תמר סנונית פורר

התובעות:
1. תובעת 1, ת"ז
2. תובעת 2, ת"ז
3. תובעת 3, ת"ז
ע"י ב"כ עו"ד טובי

נגד

הנתבעים:
1. הנתבע, ת"ז
2. הנתבעת, ת"ז
ע"י ב"כ עו"ד גולן

1
2

פסק דין

3

4

5 1. עניינו של פסק דין זה הוא בתביעה לביטול העברות מקרקעין במתנה שנעשו על ידי המנוחה,
6 XXX ז"ל, בימי חייה. תביעה זו הוגשה על ידי שלוש מבנותיהם, נגד בנה וביתה של
7 המנוחים. כמו כן התבקש בימ"ש להורות על ביטול העברות במתנה של כספים ממכר נכס
8 מקרקעים נוסף. כן כי התובעות עתרו לקבל 60% מדמי השכירות שנגבו בפועל מנכסי
9 המקרקעין לאחר שבימ"ש יורה על ביטול העברותם.

10

11

א. רקע עובדתי וההליכים המשפטיים

12

13 2. עניינו של פסק דין זה הוא בביטול העברות מתנה במקרקעין של המנוחה XXX ז"ל (להלן:
14 "האם" ו/או "המנוחה"), שהלכה לעולמה ביום 22.8.2017. בעלה של המנוחה, איתו חתמה על
15 צוואה ההדדית, XXX ז"ל (להלן: "האב" ו/או "המנוח"), הלך לעולמו לפניו ביום 2.10.2005.
16 כמו כן ביטול העברות כספים שביצעה האם לנתבעים.

17

18 3. למנוחים היו חמישה ילדים. ארבע בנות ובן. כולם צדדים להליך זה. התובעות הינן שלוש
19 מבנותיה של המנוחה – תובעת 1, תובעת 2 ותובעת 3 (להלן: "התובעות"), אשר תובעות את
20 ביטול העברות המתנה במקרקעין עליהן חתמה האם במהלך חייה. הנתבעים הם בתה הנוספת
21 של המנוחה ובנה של המנוחה – XXX ו XXX, אשר העברות המקרקעין במתנה היו לטובתם
22 (להלן: "האחות" או "האח" בהתאמה, או שניהם יחד "הנתבעים").

23

24 4. ביום 16.8.1998 חתמו המנוחים על צוואה הדדית בפני עדים. צוואה זו קבעה כי במקרה של
25 פטירת אחד מבני הזוג לפני השני – כל הרכוש יעבור למי שנותר בחיים, ולאחר פטירת שניהם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 – באופן של הוראת "יורש אחר יורש", קבעו כי האח יקבל לבעלותו את אחת החנויות ברח',
2 ב***, הידועות בגוש ***; חלקה ***; לבחירתו מבין השתיים, וכי כל יתרת הרכוש מעבר לכך,
3 צווה לכל ילדיהם בחלקים שווים.
4
5 5. ביחס למנוח, ביום 18.6.2006 ניתן צו לקיום צוואתו, לפיו האם המנוחה היא היורשת. אין חולק
6 על תוקפה של צוואה זו. ביחס למנוחה, ביום 22.12.2019 ניתן צו לקיום צוואתה, לפיו חמשת
7 הילדים (קרי, הצדדים), הם היורשים החוקיים שלה (למעט זכות לאח לגבי אחת החנויות).
8
9 6. ביום 18.2.2001 הועברה על ידי האב המנוח, אחת משתי חנויות שהיו בבעלותו, הנמצאת ברח'
10 ב***, הנמצאת בגוש; חלקה; תת חלקה, לידי האח.
11
12 7. לאחר מות האב, כל זכויותיו בנכסים שהיו בבעלותו הועברו לידי האם, ונרשמה לגביהם הערה
13 בפנקסי המקרקעין לפיה ישנה כפיפות להוראות הצוואה, בהתאמה לכתוב בצוואתם ההדדית
14 של המנוחים. לאחר מות האב, היו בבעלות האם המנוחה הנכסים הבאים (להלן: "נכסי
15 המקרקעין"):
16 א. דירת המגורים של המנוחים, ברח', ב (גוש; חלקה; תת חלקה) (להלן: "דירת המגורים").
17 ב. החנות השנייה ברח', ב (גוש; חלקה; תת חלקה) (להלן: "החנות").
18 ג. דירה ברח', ב (גוש; חלקה; תת חלקה) (להלן: "הדירה הנוספת").
19 כלל נכסי המקרקעין הועברו על ידי האם בהסכמי מתנה במהלך חייה לנתבעים, כפי שיתואר
20 להלן.
21 (למען הנוחות, מעתה כלל העסקאות המפורטות יכוננו "עסקאות המתנה" ו/או "העברות
22 המתנה").
23
24 8. ביום 13.2.2007 נחתם הסכם המתנה באשר להעברת הדירה הנוספת במתנה על ידי האם, על
25 שם האח. ההסכם נחתם על ידי האם והאח, לצד תצהירים ויפויי כוח לפעול לטובת העברת
26 רישום הבעלות בדירה הנוספת, בפני עו"ד *** ממשרד עורכי הדין ***. ביום 20.2.2007 נרשמה
27 הערת האזהרה לטובת האח בלשכת רישום המקרקעין, ולאחר מכן הושלם הרישום.
28
29 9. דירת המגורים נמכרה על ידי האם לצד ג' בחודש 9/2007, ונרכשה במקומה דירה אחרת, היא
30 הדירה שבעלותם של האח ואישתו, ברח' **** ב*** (גוש; חלקה; תת חלקה) (להלן: "דירת
31 המגורים החדשה").
32
33 10. ביום 30.9.3007 הועבר סך של 290,000 ₪ מחשבון הבנק של המנוחה לחשבון הבנק של האח
34 (אסמכתא צורפה וסומנה כנספח טז' לתצהירי התובעות).
35

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

11. **ביום 17.10.2007** נמשך על ידי האח סכום של 207,500 ₪ מחשבון הבנק של המנוחה, אשר
מהווה חלק מכספי התמורה ממכירת דירת המגורים (אסמכתא צורפה וסומנה כנספח טז'
לתצהירי התובעות).
12. **ביום 11.11.2007** נחתם על ידי האח מסמך, בפני עו"ד *** ממשד עורכי הדין ***, לפיו סך של
62,250 ₪, אשר הוחזק בנאמנות כחלק מכספי התמורה לדירת המגורים, יועבר לאח בהסכמת
האם. כמו כן, **ביום 23.11.2008** נחתם הסכם מתנה באשר להעברת כספי התמורה ממכירת
דירת המגורים של האח, על סך של \$235,000 גם הם לידי האח. ההסכם והתצהירים נחתמו על
ידי האח והאח בפני עו"ד *** ממשד עורכי הדין ***.
13. **ביום 28.8.2008** נחתם הסכם המתנה באשר להעברת החנות השנייה במתנה על ידי האח, על
שם האחיות. ההסכם נחתם על ידי האח והאחות, לצד תצהירים ויפוי כוח לפעול לטובת העברת
רישום הבעלות בחנות, בפני עו"ד *** ממשד עורכי הדין ***.
14. בין הצדדים קיימת מחלוקת באשר לקביעת המועד בו התגלה לתובעות על אודות ההעברות
שבוצעו על ידי האח בחייה. עניין זה יידון בהמשך.
15. מעבר לכך, למנוח היה חשבון בנק בבנק לאומי, סניף ב, ולמנוחה היה חשבון בבנק הפועלים;
סניף ב; מספר חשבון. לתובעות לא ידוע מה עלה בגורלם של הכספים שהיו מופקדים בחשבונות
אלה.
16. בתביעה שהוגשה על ידי התובעות ביום 14.7.2019 (וכתב תביעה מתוקן ביום 31.3.2021),
התבקש בימ"ש להורות על **ביטול העברות המתנה** של דירת המגורים החדשה; החנות והדירה
הנוספת, הצהרה כי זכויות המנוחה בנכסים אלה הינן חלק בלתי נפרד מעיזבונה, אשר שייך
בחלקים שווים לארבעת האחיות והאח. התובעות מבקשות לקבוע כי הן זכאיות להירשם
כבעלים של 3/5 בנכסים אלה, וכי הן זכאיות לקבל לידן 3/5 מדמי השכירות שנגבו בפועל ביחס
לנכסים אלו או מדמי השימוש הראויים עבור כל אחד מהנכסים שהוזכרו לעיל. כמו כן התבקש
להורות גם על השבת כספים שהועברו במתנה מהאם לאח.
17. במסגרת ההליכים נערתתי לגילוי מסמכים רחב – חלקו מוסכם וחלקו לא – הן מסמכים
רפואיים והן מסמכים הקשורים למצבה הכלכלי של האח לרבות חשבונות בנק, ולהעברות
שבוצעו.
18. ביום 26.2.2021 (בקשה 23) נדחתה בקשת התובעות למינוי מומחה רפואי. בהמשך צירפו
התובעות חוו"ד רפואית מטעמן. ביום 20.4.2021 אושר לתובעות הגשת חוו"ד מומחה מטעמן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 כמו כן צויין כי לנתבעים סלולה הדרך להביא חוו"ד אחרת נוספת מטעמם, לחקור את המומחה
2 מטעם התובעות ולהעלות כל טענה בה יחפצו בעניין זה בהמשך.
3
4 19. בתיק התקיימו 5 דיונים (מתוכם 3 דיוני הוכחות), ניתנו 140 החלטות ונדרשו משאבים רבים
5 של הצדדים וב"כ ושל בימ"ש בניהול ההליך לאחר שכל נושא וכל עניין דרשו החלטה שיפוטית.
6 לאחר שהוגשו סיכומים בכתב, ניתן כעת פסק הדין.
7

ב. תמצית טענות הצדדים

תמצית טענות התובעות

- 8
9
10
11
12 20. **התובעות** עותרות לביטול הסכמי המתנה שנחתמו על ידי האם, לטובת הנתבעים.
13
14 21. **התובעות** טוענות כי רק לאחר שהאם נפטרה ביום 22.8.2017, נודע להן כי כלל נכסיה הועברו
15 בימ"י חייה לנתבעים.
16
17 22. **התובעות** טוענות כי האם הייתה חולה מאוד במחלות קשות ורבות ולא הייתה צלולה בדעתה
18 כדי לחתום על הסכמי המתנה. לטענתן, קביעתו של המומחה עומדת בקנה אחד עם טענתן לפיה
19 האם ניצלה את מצוקתה הנפשית והגופנית של האם, ואת התלות שלה בו, וגרם לה לחתום על
20 ההעברות כנגד רצונה (כך, בסעיף 6(א) לכתב התביעה).
21
22 23. **התובעות** טוענות כי גם העברת החנות לידי האחות הייתה במשותף ובתכנון של האח. לפיכך,
23 הן טוענות כי חתימת האם המנוחה על מסמכי ההעברות במתנה של נכסי המקרקעין נעשו תחת
24 עושה, כפייה והשפעה בלתי הוגנת מצד הנתבעים.
25
26 24. **התובעות** טוענות כי ההעברות נכסי המקרקעין על ידי האם נעשו בניגוד לאמור בצוואתה
27 ההדדית, עליה חתמה עם האב המנוח, וכי הן מנוגדות אף להערות האזהרה בשל קיומה של
28 צוואה, אשר נרשמו במרשם המקרקעין ביחס לנכסים אלה.
29
30 25. **לטענת התובעות**, הן זכאיות להירשם כבעלים של 3/5 בנכסים אלה, ולפיכך מבקשות סעד
31 הצהרתי לפיו יש לבטל את ההעברות ביחס לנכסי המקרקעין, מחמת טענות של עושה, כפייה
32 והשפעה בלתי הוגנת.
33
34 26. כמו כן, **לטענת התובעות** הן זכאיות לקבל לידן 3/5 מדמי השכירות שנגבו בפועל ביחס לנכסים
35 אלו או מדמי השימוש הראויים עבור כל אחד מהנכסים שהוזכרו לעיל. לטענתן, שווי דמי
36 שכירות ממוצע לדירת המגורים החדשה שבבעלות האח ואשתו הוא 10,000 ₪ לחודש; שווי
37 דמי שכירות ממוצע לחנות שבבעלות האחיות הוא 4,000 ₪ לחודש; ושווי דמי שכירות לדירה
4 מתוך 42

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 הנוספת הוא 3,500 ₪ לחודש. התובעות עותרות לקבל את חלקן בסך שהתקבל כל התקופה
2 מאז פטירת האם ועד ליום שבו ירשמו בפועל זכויותיהן בנכסי המקרקעין.
3

תמצית טענות הנתבעים

4
5
6 27. **לטענת הנתבעים**, העברות נכסי המקרקעין במתנה משקפות את רצון האם המנוחה, שכן, האח
7 היה זה שנשא בטיפול בה לאורך השנים, וטיפל בה כאשר התגוררה בבית משפחתו מאז פטירתו
8 של האב, במשך 12 שנותיה האחרונות. כמו כן, לטענתם, דמי השכירות שהתקבלו על ידי האח
9 מהשכרת הדירה ברח' ב ומהשכרת החנות ברח', ב – שימשו אותו להוצאותיה של האם
10 והטיפול בה, ובכלל זה העסקת מטפלת.
11

12 28. **לטענת הנתבעים**, יש לדחות את התביעה על הסף מפאת העדר יריבות; שיהוי; וחוסר תום לב
13 מצד התובעות. לטענת הנתבעים, התובעות ידעו על העברות נכסי המקרקעין בזמן אמת, ובחרו
14 להמתין 12 שנה עד להגשת תביעתן. לטענתם, התובעות ידעו כי האם בחייה הייתה עומדת
15 מאחורי פעולות ההעברות ולכן נמנעו מהגשת התביעה עד כה.
16

17 29. **לטענת הנתבעים**, הסכמי המתנה משקפים את רצון האם, וכן, את העובדה כי הנתבעים היו
18 אלה שדאגו לרווחתה לאחר שאביהם נפטר – לעומת התובעות שזנחו אותה (כך, בעמ' 6 לכתב
19 ההגנה). לטענתם, כתב התביעה אינו מגלה עילה לביטול הסכמי המתנה, וכפועל יוצא מכך גם
20 לא להחזרת הרכוש לגדרי העזבון של האם המנוחה.
21

22 30. **הנתבעים** טוענים כי בצוואתם ההדדית של האב והאם, לא נרשמה כל הגבלה ביחס לבן הזוג
23 הנותר בחיים. לכן, האם יכולה הייתה לעשות כברצונה ו"כתתוך שלה" ברכוש שירשה מהאב,
24 ולפיכך גם העברות המתנה נעשו כדין.
25

ג. דיון והכרעה

1. טענות הסף – שיהוי; התיישנות; העדר יריבות וחוסר תום לב

31
32 31. **הנתבעים** העלו טענות מקדמיות למחיקה על הסף של התביעה. בין טענותיהם, הם טענו
33 לשיהוי; התיישנות; העדר יריבות וחוסר תום לב בהגשת התביעה.
34

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1   **הנתבעים** טענו כי התביעה הוגשה תוך שיהוי ו/או התיישנות מצד התובעות, שכן התובעות ידעו
2   על אודות ההעברות והמתינו להגשת התביעה לכשתלך האם לעולמה, כדי להקשות על
3   הנתבעים להוכיח תביעתם. כמו כן, לטענתם, התביעה הוגשה 12 שנים לאחר השלמת עסקאות
4   המתנה; 6 שנים לאחר שהתובעות הצהירו כי ידעו על עסקאות המתנה, ושנתיים לאחר מות
5   האם. לפיכך, התביעה התיישנה ואין לדון בה.
6
- 7   **הנתבעים** טוענים כי התביעה הוגשה בהיעדר עילה ובהיעדר יריבות, שכן העובדות המתוארות
8   בכתב התביעה אינן מגלות עילת תביעה כנגד הנתבעים, אלא, אולי, לעזבונה של האם אשר לא
9   נמנה במסגרת הנתבעים בתביעה זו.
10
- 11   **הנתבעים** טוענים כי התביעה הוגשה תוך קנטרנות וחוסר תום לב, שכן התובעות יודעות כי
12   ההסכמים משקפים את רצונה האמיתי של האם, וכי לו התביעה הייתה מוגשת בחייה של האם
13   היא הייתה "ניצבת איתנה לצידם של הנתבעים" (כך, בסעיף ב(3) לכתב ההגנה). הנתבעים
14   טוענים כי האח היה זה שסעד את האם משך 12 שנים רצופות, והגשת התביעה נגדו היא בגדר
15   חוסר תום לב וכפיות טובה.
16
- 17   **התובעות** עותרות לדחיית טענות הסף כולן. לטענתן נודע להן על ההעברות רק לאחר פטירת
18   האם ועל כן אין שיהוי או התיישנות בהגשת התביעה. כמו כן לא ניתן לטעון להיעדר יריבות
19   שעה שהצדדים כולם יורשיה של המנוחה. כמו כן חוזרות ומדגישות כי התביעה הוגשה בתום
20   לב לאור התנהלות הנתבעים.
21
- 22   **לאחר בחינת טענות הנתבעים, דין טענות הסף להידחות.**
23
- 24   **שיהוי והתיישנות** - כפי שיוסבר בהרחבה להלן, ובפרט בפרק של "השפעה בלתי הוגנת",
25   שוכנעתי כי התובעות לא ידעו על אודות ההעברות בזמן אמת, ולבטח שלא מזה 6 שנים.
26   התובעות, כפי שהוכח בפניי, היו מודעות אך ורק לעצם הרעיון להעברת החנות השנייה לטובת
27   האחות הנתבעת. התובעות פעלו, לאחר תקופה של כשנה לאחר פטירת האם, כדי להסדיר את
28   ענייני חלוקת הירושה, וכך נודע להן על אודות העברות המתנה. האח הודה כי הוא לא הרגיש
29   מחויב לשתף אותן, וכי לא פעל בשקיפות לטעמו ממניעים מוצדקים (יפורט להלן עוד בהמשך).
30   מאחר והתברר לתובעות דבר ההעברה רק לאחר פטירת האם שנפטרה ביום 22.8.2017 וכאשר
31   התביעה הוגשה ביום 14.7.2019 – לא ניתן לטעון לא להתיישנות ולא לשיהוי. יתרה מכך, ולאור
32   העובדות שהתבררו בהליך לגבי מצבה של האם גם חובת תום הלב מחייבת לקבוע כי ספירת
33   ההתיישנות תחל רק לאחר פטירתה ועת נודע לתובעות דבר ההעברות ולא טרם לכך. על כן
34   הטענה להתיישנות ולשיהוי – נדחית.
35
- 36   **היעדר יריבות** - דין טענה זו להידחות. הצדדים כולם אחים. כולם יורשי האם המנוחה. לתובעות
37   יש זכות כירורשות של המנוחה לתבוע את חלקן על פי צו קיום הצוואה לביטול ההעברות
6 מתוך 42

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 שבוצעו. היריבות הינה ישירה מכוח ירושת האם ועל כן זכאיות התובעות להגיש תובענה זו על
2 פי חלקן בירושה ולא מעבר לה (3/5 מירושת האם).
3
4 **39. חוסר תום לב** - הנתבעים טענו כי ההסכמים משקפים את רצונה של האם, ולכן התביעה מוגשת
5 בחוסר תום לב. הנתבעים טענו כי האח הוא זה שסעד את האם, ולכן, בהגשת התביעה יש משום
6 כפיות טובה כלפיו. לאחר בחינת טענה זו אין מדובר בטענת סף לדחיית התביעה וממילא
7 העובדות הצריכות לעניין התבררו בהליך ונימוקים להכרעת התביעה יפורטו להלן. תום הלב
8 של הצדדים בורר בהליך וידון להלן לגופו.
9
10
11 **2. טענת העדר כשרותה של המנוחה לבצע את העברת הזכויות**
12
13 **40. התובעות** טוענות כי האם המנוחה לא הייתה כשירה לבצע את העברות המתנה, ועל כן יש
14 להורות על ביטול כל העברה והעברה. זאת גם בהסתמך על האמור בחו"ד המומחה שקבע כי
15 המנוחה לא הייתה כשירה לבצע פעולות משפטיות באותם מועדים.
16
17 **41. הנתבעים** טוענים כי האם הייתה כשירה והביעה את רצונה במסגרת החתימה על הסכמי
18 המתנה. לטענת הנתבעים, מסקנת חו"ד המומחה שהוגשה מטעם התובעות היא שגויה, שכן
19 לא התבססה על כל הממצאים הרפואיים הרלבנטיים, ולפיכך משקלה צריך להיות נמוך. כמו
20 כן, טענו הנתבעים כי מטרת המסמכים הרפואיים שמציגים כי מצבה של האם לא היה טוב,
21 הייתה קבלת סיוע מביטוח לאומי להעסקת עובדת זרה, ולכן הם כתובים בחומרה יתרה ואינם
22 משקפים לחלוטין את המציאות כפי שהייתה.
23
24 **42. הנתבעים** טוענים כי ממילא אין רלבנטיות לבחינת כשרות האם, מאחר שהמסגרת המשפטית
25 בענייננו היא עילות חוזיות ופגמים בכריתת הסכמי המתנה – ולא בעילות לפסילת צוואה. שכן,
26 במסגרת העילות החוזיות אין רלבנטיות לכשרות האם ו/או לחו"ד המומחה.
27
28
29 **43. לאחר בחינת טענות הצדדים ושמיעת חקירותיהם, אני קובעת כי המנוחה לא הייתה כשירה**
30 **עת ערכה את מסמכי ההעברות במתנה – הן העברות נכסי המקרקעין והן העברות הכספים.**
31
32 **44. בניגוד לטענת הנתבעים, יש משמעות לשאלת הכשירות של המנוחה בכל הנוגע לעריכת הסכמי**
33 **המתנה וההעברות שביצעה. בדיני חוזים העדר כשרות משפיע ישירות על גמירות הדעת**
34 **להתקשר בהסכמות השונות שבוצעו על ידי האם ולהתקשר משפטית בשורה של ההסכמים**
35 **עליהם חתמה. עילה זו דומה איך אינה זהה לעילה של העדר כשרות לצוות בחוק הירושה. על**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 פי הפסיקה, התובעות זכאיות לטענת העדר הכשרות לגבי שורת ההעברות שבוצעו גם בהעברות
2 במתנה בחייה של המנוחה:

3
4 "הזכרנו לעיל, כי במהותו ההסכם מושא הדיון הוא הסכם מתנה. אין חולק, כי המשיב לא נתן
5 למערערת כל תמורה עבור העברת דירתה היחידה לידי (תוך שימור זכותה למגורים לשארית
6 חייה). סעיף 2 לחוק המתנה, התשכ"ח – 1968 (להלן – חוק המתנה) מבהיר, כי הסכם למתן
7 מתנה הוא חוזה, וכדי ליצור מתנה - כמו כל חוזה אחר - נדרשת הסכמה וגמירת דעת של
8 המתקשרים בו. בחוק המתנה אין הוראה בדבר מהותה של גמירת הדעת הנדרשת. לפיכך, על
9 מנת לבחון האם התקיימה במנוח גמירת הדעת הדרושה לביצוע הסכם המתנה, יש לפנות
10 למבחן האובייקטיבי הקבוע בדיני החוזים הכלליים.

11
12 על פי מבחן זה, יש להידרש להתנהגות הצדדים ולנסיבות העניין לפני כריתת החוזה ולאחריו.
13 בתוך כך, יש לתת את הדעת לאופי העסקה, במקרה זה עסקת מתנה. המגמה הכללית בדיני
14 המתנה היא להגן בעיקר על נותן המתנה, להבדיל ממקבלה. הגיונה של גישה זו טמון בכך,
15 שמקבל המתנה הוא צד שלא תרם מצדו דבר לעסקה ושכל מה שניתן לו - בחסד ניתן. לפיכך,
16 הוא איננו זכאי לאותה מידה של הגנה הניתנת למי שתרום לעסקה החוזית, הוא נותן המתנה.
17 לפיכך, בעסקת מתנה מתחייבת רמה גבוהה יותר של הוכחת גמירת דעת של הנותן - כי זו
18 ניתנה ברצון חופשי ומתוך הבנה מלאה; וניתן יהיה להכיר בצפיפות מקבל המתנה
19 כלגיטימיות, אך כאשר הנסיבות והתנהגות הצדדים מצביעים בצורה ברורה וחד משמעית על
20 כוונת המעניק להתקשר בחוזה. נוכח אופי עסקת המתנה, ישנה אפוא ציפייה סבירה שמקבל
21 המתנה יעמוד על כוונות המעניק ויודא כי הגילוי החיצוני של רצונו משקף נאמנה את כוונתו
22 הסובייקטיבית [...]" (ההדגשות בקו – הוספו).

23 ראו: ע"א 12734-07-22 ת.ב.א. נ' ת.ב.א. (3.1.2023), סעיפים 8-9 לפסק דינו של כב' ההרכב שחם,
24 רובין ופלקס בבית המשפט המחוזי ירושלים.

25
26
27
28
29
30 45. יתרה מכך, יש לשים לב כי בעת חייה של המנוחה ובתקופה הרלוונטית לביצוע ההעברות
31 הנתבעים העלו טענות מול מל"ל (שיפורטו להלן בהרחבה) מהן עולה כי בזמן אמת סברו
32 הנתבעים עצמם ועל פי הדיווחים שלהם למל"ל כי המנוחה אינה כשירה. כעת טוענים הנתבעים
33 כי הצהרתם בפני המל"ל לא הייתה נכונה ונועדה לדווח על החמרה לצורך קבלת עזרה. אין
34 מקום לקבל טענה זו. אין דיווח אחד של הנתבעים אלא כפי שיפורט להלן יש שורה של הצהרות
35 ומסמכים רפואיים המעידים על העדר כשרות והצהרות בעיקר של האח על העדר כשרותה של
36 האם. כעת לצורך הגנה על ביצוע ההעברות בתקופה מקבילה נטענת טענה עובדתית הפוכה. על

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 כן יש לקבוע כי הנתבעים מושתקים מלטעון כנגד הצהרותיהם בפני המל"ל בזמן אמת במסגרת
2 הליך זה. זאת כחלק מהשתק שיפוטי וחובת תום הלב.
3
- 4 46. כמו כן יושם לב – כי הנתבעים יכלו להביא חוו"ד רפואית מטעמם, כפי שעשו התובעים ונמנעו
5 מכך.
6
- 7 47. יובהר לא ניתן משקל מכריע יחידי לחוו"ד מטעם התובעות. אלא חוו"ד מטעמן מצטרפת
8 למארג ראייני כולל. להלן יפורטו המסמכים שהוגשו בהליך שיש בהם לתמוך בטענות
9 התובעות בדבר העדר כשרותה של האם.
10
- 11 48. כחלק מגילוי המסמכים הרחב שהיה בתיק הומצאו **מסמכים מרשות האוכלוסין וההגירה**
12 מהם עולה כי ביום 15.5.2007 ניתן היתר המתייחס החל מיום 1.4.2007 – לאחר עריכת בחינת
13 תלות לאם – כי היא זכאית למטפלת (צורף לתיק ביום 3.12.2020 לתיקיית מוצגים). מי שהגיש
14 את הבקשה לקבלת מטפלת סיעודית לאם – היה האח. כבר יש באישור זה להעיד כי קיים ספק
15 מהותי האם החל מחודש 2/2007 בו בוצעה ההעברה הראשונה האם הייתה כשירה.
16
- 17 49. בחלק מגילוי המסמכים הרחב שהיה בתיק הומצאו מסמכים **מהמוסד לביטוח לאומי** (צורף
18 לתיק ביום 24.1.2021 לתיקיית מוצגים).
19 ביום 26.3.2007 הגיש האח בקשה למל"ל "**בקשה לבדיקה מחדש של זכאי עקב טענת**
20 **החמרה**". האח גם חתום על בקשה זו. במסגרת הבקשה לאחר בדיקת המל"ל שנערכה ביום
21 11.4.2007 צויין כי האם אינה נוטלת תרופות בעצמה וזקוקה לנוכחות אדם אחר בזמן נטילת
22 תרופות. כמו כן צויין כי: "**האישה אינה מתמצאת בתרופות, ואינה לוקחת אותן לבדה בצורה**
23 **מסודרת הבן או המטפלת מגישים לה את התרופות**". בהמשך צויין על ידי הבודקת של המל"ל
24 כך: "**התרשמתי שהאישה מבינה את דברי אך לא תמיד ידעה לענות. היתה שקטה לא יזמה**
25 **שיחה. לפי התרשמותי לא הבינה את מטרת הביקור שלי. הבן ניסה להסביר לה מספר פעמים**
26 **לשם מה אני באתי אך האישה לא קלטה. [...]** האישה אינה מתלוננת על דבר. **לדברי הבן**
27 **לאישה ירידה קוגניטיבית ניכרת לא מסוגלת לדאוג לעצמה לא זוכרת לקחת את התרופות**
28 **שהוא הכין בסדרן לא זוכרת לאכול את האוכל שהמטפלת הכינה והשאירה על השולחן. גרמה**
29 **מספר פעמים לתאונות במיטבח. מעשנת הרבה ומכבה את הסיגריות במקומות לא מקובלים**
30 **(כמו התיק שלה).**" (ההדגשות בקו – הוספו).
31
- 32 בהמשך הדיווח צויין כי לדברי האח: "**לדברי הבן האישה לא רוצת לבד את הגוף, לא**
33 **מתלבשת לבד ולא לוחקת לבד אוכל ושתייה חמה או את התרופות**". ובהמשך כאשר נשאל האח
34 מה עושה האם במהלך היממה השיב: "**האישה יושבת שעות רבות בסלון צופה בטלוויזיה.**
35 **לדברי הבן האישה לא יודעת להחליף תחנות וגם לא ממש מבינה את התוכניות**".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 בסיכום הבדיקה של המל"ל צויינה גם התרשמות הבודקת וגם דבריו של האח כי האם אינה
2 צלולה :
3 ההתרשמות של הבודקת של המל"ל בעת הביקור: "לפי התרשמותי האישה אינה לגמרי
4 צלולה. מכירה את הבן אך לא זכרה את שם הכלה או שם הנכדים. מתמצאת בדירה אך לא
5 ידעה את הכתובת. לא מתמצאת בתרופות ולא ידעה איפו נמצא הסדרן עם הכדורים לא שכרה
6 את שם המטפלת או של הרופא המטפל". (ההדגשות בקו – הוספו).
7 הבודקת מציינת מה נאמר לה על ידי האח על מצבה של האם: "לדברי המשפחה: לדברי הבן
8 האישה אינה צלולה. לא זוכרת שמות תאריכים אירועים לא זוכרת שצלצלה לבן וחוזרת על
9 הפעולה מס. פעמים ביום". (ההדגשות בקו – הוספו).
10 וגם בהמשך הודגשו דבריו של האח: "לדברי הבן לאישה ירידה קוגניטיבית שהחמירה בצורה
11 הדרגתית אך התפקוד והשיפוט היה לקוי מאוד גם לפני שלושה חודשים רק שהוא לא זוכר
12 כרגע דוגמאות".
13 בסיכום צויין מפורשות: "לדעתי, לדברי הבן ולפי המסמכים הרפואיים המצורפים האישה
14 אינה צלולה ויכולה לסכן את עצמה כאשר היא נשארת לבד".
15
16 יש באישור זה כדי להעיד כי כבר בחודש 3/2007 האח מדווח למל"ל כי לאם יש ירידה
17 קוגניטיבית ניכרת והיא לא מסוגלת לדאוג לעצמה. כמו כן הבודקת מהמל"ל בזמן אמת מציינת
18 את התרשמותה שהאם לא יזמה שיחה ולא הבינה את מטרת הביקור ולמרות ניסיונות האח
19 להסביר לה היא לא הבינה. מדובר במסמך רשמי של המל"ל מזמן אמת ועל כן משקלו רב.
20 בפרט כאשר יש בזמן אמת את דיווחיו של האח לגבי מצבה של האם.
21
22 יש לציין כי צורפו גם מסמכים קודמים לכך משנת 2006 שהוגשו למל"ל על ידי האח ובהם
23 בקשה לגמלת סיעוד עבור האם. כך למשל בבקשה הוגשה למל"ל ביום 19.1.2006 צוין ע"י האח
24 כי לאם: "בעיה קוגניטיבית, אינה יוצאת לבדה מהבית עקב התמצאות, שוכחת לסגור מים,
25 לכבות תנור. מצ"ב מכתב מרופאה פסיכוגריאטרית. תהליך דמנציה". החשבון להעברת
26 הכספים צויין כמשותף לאם ולאח.
27 בהערכת תלות של המל"ל מיום 1.2.2006 שכללה ביקור בית ובדיקה של האם צויין: "ניראה
28 שלא הבינה את כל שאלותי, לא ידעה לענות על שאלות המצריכות ידע, נראה שלא הבינה את
29 מטרת ביקורי, מצב רוחה ירוד. [...]. לדברי הבן XXX: "המצב הקוגניטיבי שלה מאוד ירוד,
30 לאחרונה עלו על כך שהיא דמנטית, היא לא עושה כלום לבד, אני נותן תרופות, אחיות שלי
31 רוחצות ומלבישות אותה ומבשלות ונותנות לה לאכול, המצב מאוד מסובך וקשה לנו".
32 הנבדקת לא הביעה דעתה. הבת XXX הסכימה עם דבריו של אחיה". (ההדגשות בקו –
33 הוספו).
34 קרי הנתבעים הצהירו כבר שנה לפני תחילת ביצוע ההעברות למל"ל על ירידה קוגניטיבית
35 משמעותית של האם וכך גם הייתה ההתרשמות בבדיקת המל"ל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1
2 החלטת פקיד התביעות מיום 7.2.2006 הייתה כי המגבלה בתפקוד היא בעלת אופי קבוע
3 והזכאות לא תוגבל בזמן.
4
- 5 50. כמו כן צורפו מסמכים רפואיים **מבית החולים תל השומר** (צורף לתיק ביום 24.1.2021
6 לתיקיית מוצגים):
7 ביום 30.1.2008 נבדקה על ידי פסיכיאטרית שציינה בין היתר: **"פעילות מוטורית:**
8 **פרקינסונית, התמצאות: חלקית בלבד. [...] MMSE 12 [...] DEMENTIA MIXED"**.
9 ביום 11.2.2009 נבדקה על ידי פסיכיאטרית שציינה: **"תהליך דמנטי מעורב"**.
10
- 11 51. כמו כן צורפו מסמכים רפואיים **מקופת חולים לאומית** (צורף לתיק ביום 24.1.2021 לתיקיית
12 מוצגים):
13 צורף ביקור אצל נוירולוג מיום 22.4.2007 ובו צויין בין היתר: **"צלול, ירידה מנטלי, שוכחת**
14 **הרבה חוסר התמצאות בזמן[...] חולה זקוקה לעזרה סיעודי מקסימלית עקב החמרה מוטורי**
15 **ופחד מנפילות ושכיחה[...]".** (ההדגשות בקו – הוספו).
16 צורף ביקור אצל נוירולוג מיום 23.9.2007 ובו צויין כי האם מתלוננת על נפילות וחוסר שיווי
17 משקל. שוכחת הרבה. עם מטפלת 24 שעות בחודשיים האחרונים.
18 צורף ביקור אצל נוירולוג מיום 22.2.2008 ובו צוינו הדברים הבאים: **"חולה מוכרת לי מ-04**
19 **2007 בשל הפרעות בהליכה וירידה מנטלי. חולה עם הפרעות בהליכה וחוסר שיווי משקל [...]**
20 **נמצאת במעקב מרפאת פסיכיאטרי בתל השומר בגלל ירידה במצב רוח והפרעות בזיכרון מס**
21 **שנים, לפי מכתב אחרון מ-08-1 ירידה משמעותי בזיכרון MMSE=12 עם רקע דיכאוני כרוני**
22 **[...] יש לה מטפלת 24 שעות מ-2007-05[...]".** (ההדגשות בקו – הוספו).
23 בסיכום הבדיקה הכללית נרשם: ירידה מנטלי מתקדמת DEMENTIA VASCULARY.
24
- 25 52. על כן וגם ללא חו"ד רפואית עולה כי כבר שנה לפני תחילת ביצוע ההעברות יש מסמכים
26 מזמן אמת מגורמים שונים המתבססים על בדיקת האם ועל דיווחי הנתבעים המצביעים על
27 העדר כשרות.
28
- 29 53. בנוסף לכך, כחלק מהוכחת טענותיהן, התובעות הגישו חו"ד רפואית מטעמן של פרופ' נוי,
30 מומחה לפסיכוגריאטריה. חוות הדעת נערכה ביום 15.3.2021, לאחר שהוצגו בפני המומחה
31 המסמכים הרפואיים של האם המנוחה משנת 2005 ואילך (צורפה וסומנה כנספח יז' לתצהירי
32 התובעות).
33
- 34 54. במסגרת חוות הדעת, נבחנה על ידי המומחה כשירותה המשפטית, מבחינה רפואית-
35 קוגניטיבית, על ידי המומחה, ביחס לתאריכים 13.2.2007 ; 2.9.2007 ; 28.8.2008 ; 23.11.2008

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 (קרי, התאריכים בהם בוצעו ההעברות במתנה על ידי האם). מסקנות חו"ד המומחה היו
2 כמפורט בעמ' 5 לחו"ד המומחה:

3 "לאור כל זאת ניתן לקבוע כי כבר בתחילת שנת 2006 סבלה מירידה קוגניטיבית על רקע
4 תהליך דמנטי משולב (MIX) שבו יש ניוון תאי (אטרופיה מוחית) יחד עם דמנציה וסקולרית
5 לאור הפגיעה שהודגמה בכלי הדם. במצב בינוני לפחות. כך עפ"י המעקב הפסיכיאטרי וע"פ
6 הערכת התלות לביטוח לאומי. במסגרת המעקב הפסיכיאטרי אף צויין כי זקוקה להשגחה
7 וטיפול סיעודי 24 שעות ביממה. ב-CT ראש מינואר 2006 אף צויין כי יש אוטמים מרובים
8 דו צדדית, ברובם ישנים. בינואר 2007 כבר צויין במסגרת המעקב הפסיכיאטרי כי מצבה
9 הקוגניטיבי החמיר לדרגה קשה. באפריל 2007 צויין בהערכת תלות כי אינה מתמצאת
10 בתרופות שלה, מבינה אך לא תמיד יודעת לענות. לא הבינה את מטרת הביקור. צויין כי גם
11 הבן דווח על ירידה קוגניטיבית ניכרת.

12 לאור כל זאת ניכר כי כבר בתחילת 2006 ובמהלך 2007, סבלה מתהליך דמנטי מתקדם ולא
13 הייתה בעלת כשרות משפטיות. עם זאת יש לציין כי במאי 2009 במסגרת הערכת תלות
14 לביטוח לאומי תואר מצב מעט שונה והיה רושם כי למרות הירידה בזיכרון לא עשתה משהו
15 שיכול לסכן אותה ואינה זקוקה להשגחה צמודה. לכאורה קיימת סתירה ברשומות. אולם,
16 סתירה לכאורה ברשומות רפואיות קיימת לעיתים בתיקים מעין אלו ולכן, יש להתמקד
17 במהות הבעיה הרפואית ובמהלך הקליני הסביר על ציר הזמן.
18 לאור כל זאת, בשקלול כל הנתונים לעיל, ניתן לקבוע כי באף אחד מהמועדים הנדונים, לא
19 הייתה המנוחה בעלת כשירות משפטית ולא הייתה כשירה קוגניטיבית ונפשית לבצע פעולות
20 משפטיות". (ההדגשות בקו – הוספו).

21
22 55. מסקנות המומחה היו כי המנוחה לא הייתה כשירה לבצע פעולות משפטיות באף אחד
23 מהמועדים שנבחנו.

24
25
26
27
28 56. כבר עתה אציין, כי אין בידי לקבל את טענות הנתבעים באשר לאי-מהימנותו של המומחה.
29 המומחה, גם במסגרת נימוקי חוות הדעת וגם במסגרת חקירתו, השיב בפירוט רב על כל שאלות
30 ב"כ הנתבעים, ואף הסביר את הסיבה למסקנותיו. מעדותו, אשר הייתה מהימנה, עולה כי הוא
31 לא היה מעורב בנסיבות ענייננו וכי לא הייתה לכך השפעה בכל הנוגע לאופן שבו נבחנו
32 המסמכים הרפואיים על ידו. המומחה, אף שחוות דעתו הוגשה מטעם התובעות ולא הוזמנה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 על ידי בית המשפט, בדק את הדברים באופן מדוקדק ומפורט, וככל שהנתבעים סברו כי חוות
2 דעתו נערכה שלא כשורה – היה בידם כדי לנצל את זכותם להביא חו"ד נגדית מטעמם, אך לא
3 עשו כן. ויודגש – האח הרי טען שטיפל במנוחה כל שנותיה האחרונות והוא גם זה שטיפל מול
4 המל"ל, יש בידו מידע רב ומעבר למה שיש בידי התובעות, ודבר לא מנע ממנו לפעול להגשת
5 חו"ד מטעם הנתבעים ולהביא ראיות מפריכות. הימנעות זו פועלת כנגד הנתבעים וגרסתם.
6
7 57. המומחה נחקר על חוות דעתו ביום 19.6.2022. גם חקירתו הארוכה על ידי ב"כ הנתבעים לא
8 שינתה את תוצאות חוות הדעת. המומחה חזר ואמר כי הוא בטוח במסקנתו "**בהסתברות**
9 **גבוהה מאוד, היא לא הייתה כשירה**" (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 4, שורות 34-35) ואף
10 הסביר כי ברפואה אין יכולת לקבוע מסקנות נחרצות או חד-משמעיות, מעבר לכך.
11
12 58. המומחה התייחס בחקירתו לשאלת משמעותו של הממצא הסותר, והסביר כי נתן לכך את
13 המשקל המתאים במסגרת שקלול המסקנה הסופית:
14 **"ואני כותב במפורש בחוות דעתי, אני כותב במפורש בחוות דעתי שהממצא, המסמך הזה מ-**
15 **09 הוא בסתירה למהלך הקליני הסביר, בכל התיקים האלה קיימים סתירות ממקורות מידע**
16 **שונים, זה חלק מהתיקים האלה. עכשיו, אתה צריך לראות מה המהלך הקליני הסביר, אם**
17 **לבן אדם יש תסמינים מ-2005, 2006, מיני מנטל 15, רדיולוגיה ב-06, רדיולוגיה ב-07, מיני**
18 **מנטל 12 ב-07, אז מה? זה מה שיש. עכשיו, אם יש מסמך אחר נוגד הרבה מאוד מסמכים**
19 **אחרים אני נותן לזה את המשקל היחסי,**
20 **ש: אבל היה,**
21 **ת: תפקידי להיות מספיק שקוף לבית המשפט ולהגיד לו ראה, ראה בית משפט, יש כאן מסמך**
22 **שהוא אחרת מחוות דעתי, ישקול בית המשפט את סך הממצאים מול ממצא, זה הכל. "**
23 (ההדגשות בקו – הוספו).
24 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 27, שורות 19-27).
25
26 59. המומחה הסביר בחקירתו, כי הוא מסתכל על כלל המסמכים הרפואיים כמכלול, ובחן את
27 המהלך הקליני הסביר יותר, כך שגם אם ישנם ממצאים סותרים הם לא בהכרח יעידו,
28 כשלעצמם, על שגיאה במסקנה סופית הפוכה וכי בחן שורה של מסמכים ממקורות שונים
29 לצורך הסקת מסקנותיו:
30 **"ת: אני כותב לך, תסתכלי בסוף, קיימת סתירה ברשומות, במאי 2009 במסגרת הערכת תלות**
31 **תואר מצב מעט שונה והיה רושם כי למרות הירידה בזיכרון לא עשתה משהו שיכול לסכן אותה**
32 **ואינה זקוקה (לא ברור). קיימת סתירה ברשומות, כתבתי את כל מה,**
33 **ש: מה הכוונה סתירה ברשומות?**
34 [...]
35 עו"ד גולן: לא, כי קודם התייחסנו כדברי אלוהים חיים לענייני מבחני התלות ופתאום כבר
36 לא?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

העד, מר נוי: א', את טועה ומטעה,

ש: כן.

ת: לא התייחסנו למבחני התלות כדברי אלוהים חיים, שמנו אותם בפרופורציה, הם חלק מתוך עשרות פריטי מידע, שום פריט מידע אינו עומד בפני עצמו, בסוף היום אתה משקלל את הכל. הערכת התלות הזאת שבה לא בוצעה בדיקה מובנית ולא היה סטטוס מנטלי כמו שעשו הרופאים קודם ולא היה מיני מנטל וכן הלאה, הערכת התלות הזאת עומדת בסתירה למהלך הקליני שאותו תיארתי מ-2005 והוא לדעתי המהלך הקליני הנכון,

[...]

ת: הוא עומד בסתירה למהלך הקליני, הוא לא סביר בעיניי, הוא גם לא מסמך שלם ומלא, אין בו בדיקה, אין בו לא רק מיני מנטל כאילו שאת יכולה,

ש: אין גם בשאר אין מיני מנטל.

[...]

ת: זה עומד בסתירה למהלך קליני סביר על ציר הזמן, היא לא ביצעה בדיקה מובנית, יש לזה את החשיבות שיש לזה, אני לא אומר אבל צריך לתת לזה את המשקל היחסי, זה עומד בסתירה למהלך קליני שאני תיארתי אותו על ציר הזמן שהמהלך הזה מגובה בבדיקות קליניות חוזרות, מגובה בבדיקות רדיולוגיות, מגולה בתסמינים שהם לא קוגניטיביים, זה מה שכתבתי. עכשיו, יכול להיות שהערכת התלות הזאת מעט שונה, יש סתירה כזאת קיימת, בעיניי זה פריט מידע אחד מול עשרות,

[...] מול עשרות פריטי מידע אחרים שתואמים לסיפור של מהלך קליני בעוד שזה לא, זה כל

מה שאני אומר לבית המשפט. " (ההדגשות בקו – הוספו).

(ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 29, שורות 3-34).

60. המומחה חזר בחקירתו על עיקרי חוות הדעת, אשר לא נסתרו על ידי הנתבעים במסגרת החקירה. כך, למשל, כאשר הסביר בהרחבה כי חוו"ד נערכה על בסיס מסמכים רפואיים בלבד ובהסתמך על מגוון רחב של קריטריונים באופן פרוספקטיבי, ללא קשר או תלות במקרים העובדתיים שבמחלוקת. כך, המומחה הסביר, כי מבחינתו אין הבדל בין בחינה של כשרות לחתום על חוזה או על צוואה, אלא שמבחינתו – "כשירות היא כשירות היא כשירות":

"ש: אוקיי. כדי להגיש חוות דעת בדבר חוסר כשירות, מה אתה בודק?"

ת: כן. תראי, יש הבדל בין ללכת לתיעוד אחורה כמו שבמקרה הזה לבין מישהו שבא אליך פרוספקטיבית. כשהוא בא אליך פרוספקטיבית אתה צריך לבדוק הרבה מאוד קטגוריות, אתה צריך לבדוק סטטוס נפשי לגבי מה שאמרתי, אתה צריך לבדוק סטטוס קוגניטיבי, אתה צריך לבדוק מחלות סיסטמיות, אתה צריך לראות תרופות, יש המון תרופות שמשפיעות על החולה, אתה צריך לבדוק שיפוט שלא נכנס בתוך הסקאלות הקוגניטיביות, אתה צריך שהאיש יבין מה המשמעות, שהאיש יבין את ההשלכות הכספיות של מעשיו, של החלטותיו,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 יש קטגוריות שפירטתי לך אותן כאן אבל הם כשאתה עושה בדיקה פרוספקטיבית. במרבית
2 המקרים של הליכה אחורה לתיעוד בלבד זה המצב.
3 [...]
- 4 ש: אוקיי אז עורך דין טובי פנה אליך,
5 ת: אני רק מסמכים מקבל.
6 ש: הוא נתן לך רק מסמכים?
7 ת: אני אף פעם לא מסתכל,
8 ש: מסה של מסמכים,
9 ת: במשהו שהוא לא מסמכים.
10 ש: הוא לא אמר לך במה מדובר לפחות?
11 ת: אני לא זוכר דבר כזה אבל זה במילא לא חשוב.
12 ש: אוקיי.
13 ת: יש שאלה שאני נשאל,
14 ש: מה השאלה שנשאלת, אתה יכול להגיד?
15 ת: כשיר או לא כשיר בתאריכים האלה, זאת השאלה.
16 ש: כשיר לא כשיר, אתה לא יודע מה קרה בתאריכים האלה?
17 ת: צל של מושג אין לי, זה גם לא מעניין אותי.
18 ש: אז מה המבחנים שבדקת? כי הרי יש מבחנים,
19 ת: רק את התיעוד שפורט בחוות דעתי.
20 ש: כן, השאלה היא, לא, השאלה היא אם לא קיבלת,
21 ת: אני לא עשיתי את המבחנים, למה את שואלת אותי על מבחנים? אני לא עשיתי מבחנים.
22 ש: אז בוא אני אסביר. חוות הדעת שלך נערכה מפריזמה של חוסר כשירות, נכון?
23 ת: לא.
24 ש: אז מאיזו פריזמה?
25 ת: חוות הדעת שלי על סמך תיעוד תוך ציון כרונולוגי של המאורעות החל מ-2005 למיטב
26 זכרוני, 2006, כל התיעוד שישנו, לפני התאריכים, אחרי התאריכים, כמו שאני עושה בכל
27 חוות דעת.
28 [...]
- 29 ש: האם כתבת את חוות הדעת הזאת כאשר אתה, כאשר הבדיקה היא האם היא הייתה כשרה
30 לכתוב צוואה?
31 ת: אני חושב שעניתי על זה הרבה פעמים, אני בודק כשירות, לא כשירות, בתאריכים, זה
32 הכל.
33 [...]
- 34 ש: אוקיי. נתת גם חוות דעת בתיקים של ביטולי הסכמים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 ת: כשירות, אי [צ"ל – היא- תיקון טעות סופר, ת.ס.פ.] כשירות, אי [צ"ל – היא- תיקון טעות
2 סופר, ת.ס.פ.] כשירות, זו תשובתי.

3 [...]

4 ש: אז אתה אומר כשירות לחתום על צוואה וכשירות לחתום על הסכם מבחינתך זה אותו
5 הדבר?

6 ת: כשירות, אי [צ"ל – היא- תיקון טעות סופר, ת.ס.פ.] כשירות.

7 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 5, שורות 22-28; עמ' 6, שורות 15-35; עמ' 7, שורות 1-2;
8 עמ' 8, שורות 16-18; עמ' 9, שורות 11-16) (ההדגשות בקו – הוספו).

10 61. ביחס למחלת הדמנציה ממנה סבלה המנוחה, הסביר המומחה כי הוא בחן את ממצאי בדיקת
11 ה-CT ראש אותה ערכה המנוחה מיום 24.1.2006, מהם עלה כי הודגמו "אוטמים מרובים זו
12 צדדית, ברובם ישנים". בחקירתו, הוא אף הסביר בהרחבה כי יתכן שהפגיעה הקוגניטיבית של
13 המנוחה החלה עוד משנת 2003, מה שאף מחזק את מסקנתו, וכן הסביר מדוע ממצאים נוספים
14 שעלו מהבדיקה לא סותרים את קביעתו – אלא שההיפך הוא הנכון:

15 "ש: כי כתוב השוואה היא בדיקה מ-2003 והודגמו גם בבדיקה קודמת, חלקם נראים חדשים
16 יותר, חלק מההבדל ייתכן טכני עקב ריבוי החתכים הדקים בבדיקות העדכניות. תאשר לי
17 בבקשה,

18 ת: מה הגילוי הגדול שגילינו?

19 ש: אוקיי, אז חדרי מוח וחריצים הם תקינים,

20 ת: נו, אוקיי?

21 ש: זה לא מלמד על דמנציה חמורה, נכון?

22 ת: לא קשור, את טועה.

23 ש: ההבדל,

24 ת: כל מה שמעיד חדרים וציסטרנות זה אם יש פגיעה בנפח, כלומר בתאים, זה כל מה שזה
25 מעיד, מה שמעיד פה שפה עיקר הממצאים הם וסקולריים, הם כלי דם, זה מה שזה מעיד
26 וכאילו בחלק התאי, בחלק התאי הוא שמור, זה מה שזה אומר.

27 ש: ומה זה אומר שהחלק התאי שמור?

28 ת: זה שהדמנציה היא וסקולרית.

29 [...]

30 ש: הבנתי שהשוואה עם הבדיקה ובכוונה זה כתוב כאן כי התאים המרובים הם כנראה
31 מתוצאה מזה שהבדיקות ב-2007 היו עדכניות יותר ברזולוציות גבוהות יותר וזו הסיבה
32 שבאמת היו תאים חדשים ולא בגלל שהדמנציה התדרדרה, אתה יכול לאשר לי את זה?

33 ת: אני יכול לאשר לך את זה חלקית, מה שאומרת הרדיולוגית זה קודם כל את צריכה להבין,
34 קודם כל גם ב-2003 יש כבר אוטמים, זאת אומרת זה רק מחזק את הדעה הפוך ממה שאת
35 אומרת, ב-2003 יש כבר אוטמים, כלומר, פגיעה של דמנציה וסקולרית לא מתחילה ב-2006,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 מתחילה ב-2003, זה לא לטובת הטענה שלך, זה מראה שהתהליך כבר קיים כמה שנים, הפוך
2 ממה שאת אומרת. עכשיו, לעניין הטכני, כל מה שהיא אומרת, היא אומרת שחלק, לא הכל,
3 חלק זה חדש והרוב זה ישן, ככה ציטטתי את זה וחלק מהחדש,

4 ש: לא ציטטת, כתבת רק אטומים מרובים,

5 ת: חלקם, לא, כתבתי ישנים,

6 ש: ברובם ישנים, כן.

7 ת: אז זה לא סותר את מה שאת אומרת לי כעת על הרקע הטכני, מה שכן, מבחינתך זה גול
8 עצמי,

9 ש: לא, לא.

10 ת: כי זה מראה שכבר ב-2003 יש אטומים.

11 ש: למה זה לא גול עצמי? כי מ-2003 עד 2017, זאת אומרת כמעט 15 שנה שהאמא חיה בלי
12 אקסלון, בלי שום,

13 ת: אקסלון לא רלוונטי,

14 עו"ד טובי: סליחה, סליחה, זה לא סוג שאלה שאת יכולה לשאול אותו.

15 העד, מר נוי: אקסלון לא רלוונטי לאוטמים.

16 עו"ד גולן: אוקיי, בלי שום תרופה.

17 העד, מר נוי: אקסלון לא מטפל בחלק של האוטמים.

18 ש: איזה תרופה כן מטפלת? זאת אומרת, יש לזה מרפא?

19 ת: בחלק של אוטמים אמרתי קודם, מדללים. " (ההדגשות בקו – הוספו).

20 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 15, שורות 23-34; עמ' 16, שורות 1-27).

21
22 62. ביחס לממצאי בדיקת ה-CT ראש משנת 2007 ממנה עלה כי "יש אטרופיה מוחית וגם שינויים

23 אסכמיים מוחיים" וגם "ירידה מנטלית מתקדמת יתכן דמנציה וסקולרית" (ראו: עמ' 2 לחו"ד
24 המומחה), המומחה אף השיב, לטענת הנתבעים, כי הדרך לעבוד בתיקים מסוג זה, היא בחינת
25 ממצאי המומחים אשר פיענחו את ממצאי הבדיקה הגולמיים, ולכן לא מדובר בעדות שמועה:

26 "ש: אטרופיה מוחית לא ראית בשום CT, ראית רק איפה ששבתאי כתב, לא ראית ב-CT.

27 ת: דיברנו על המגבלה הזאת כבר 6 פעמים, לא צריך,

28 ש: לא, בסדר, זה פשוט נשמע לי קצת מוזר אבל בסדר.

29 ת: למה מוזר? ככה זה עובד.

30 ש: כי זה עדות שמועה יותר מדי זה,

31 ת: זה לא עדות שמועה, זה ממסמך רפואי, ד"ר שבתאי הוא מומחה בניורולוגיה, ככה בודקים,

32 ש: אוקיי.

33 ת: אני לא מבין עדות שמועה, זה לא בית משפט לד"ר שבתאי, הוא כותב במפורש יש

34 אטרופיה מוחית, זה כתוב, מה עוד צריך?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 ש: אבל כתוב גם ייתכן דמנציה וסקולרית, ייתכן.
2 ת: בסדר, אז הוא לא היה משוכנע מה כן מה לא. " (ההדגשות בקו – הוספו).
3 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 18, שורות 1-11).
4
5 63. יתרה מכך, המומחה הסביר בנחרצות כי ממצאי בדיקות ה-MMSE שנערכו ביום 11.1.2006
6 וביום 31.7.2007, לפיהם התוצאות עמדו על 15 ו-12 בהתאמה, עלה בבירור, מצירוף של כלל
7 המסמכים הרפואיים לאורך הזמן, כי המנוחה בשלב זה לא הייתה כשירה:
8 "העד, מר נוי: מיני מנטל 12, מה עוד אני צריך בשביל לפסוק כשירות, בית המשפט מכיר את
9 הסקאלות בעל פה, אין מצב, אין מצב, תהפכי את הגלובוס 6 פעמים, אין מצב שמישהו עם
10 מיני מנטל 12 הוא כשיר, לא תמצאי בשום ספרות, בשום פצינט, בשום מקום, מיני מנטל
11 12, עם ממצאים רדיולוגיים, עם ירידה בזיכרון, מה עוד אני צריך?"
12 [...]
13 ש: תאשר לי בבקשה שהאבחנה הכי מדויקת לדמנציה היא דווקא התרשמות קלינית ולא זו
14 שנעשית,
15 ת: לא, אני לא מאשר לך את זה, אבחנה של דמנציה היא משולבת, היא קלינית, היא
16 רדיולוגית, היא התנהגותית, יש ממדים מאוד קשים של התנהגות, יש פרמטרים לא
17 קוגניטיביים שיש לה, לה יש נפילות, את יודעת שהנפילות מבטא דרגת חומרה בינונית עד
18 קשה? יש פגיעה במרכז שיווי משקל כחלק מהתהליך הניווני.
19 ש: וזה חייב להיות רק מלמד על דמנציה? הנפילות לא יכולות ללמד על,
20 ת: הנפילות יכולות ללמד על הכל, ברפואה יש אבחנה מבדלת על הכל אבל שיש לך א', ב', ג',
21 ד' וה' מתאים אז ה' לא עומד לבד, לא ככה מלמדים רפואה, ה' מצטרף לא', ב', ג' ו-ד'
22 לאבחנה, ברור שהנפילות יכול להיות מדבר אחר.
23 [...]
24 ת: אני אסביר לך, בואי, תסתכלי. כשמישהו ב-2006 מקבל, בינואר 2006 בבדיקה מקבל 15
25 מ-30 אני לא יכול לכתוב שאין לו, 15 מ-30 יש לו דמנציה, יקוב הדין את ההר, לא יכול להיות,
26 אם למישהו יש 26, 27 מ-30 אפשר להתווכח אם זה פסדו-דמנציה, זאת אומרת דמנציה לא
27 ראשונית, אם זה קשור לדיכאון, אם זה קשור, ב-15/30 אין דילמה, זאת דמנציה אז ד"ר
28 שבתאי חושב שזה לא דמנציה? תעלי אותו על הדוכן, תחקרי אותו,
29 ש: ניסינו אבל חלוף הזמן,
30 ת: למה הוא אמר את זה, זה לא סביר, זה לא סביר, הדברים כאן הם מאוד ברורים, מ-2005
31 יש ממצאים, יש ממצאים קליניים, ב-2006 יש גם רדיולוגיים וגם מיני מנטל של 15, ב-2007
32 יש מיני מנטל 12,
33 [...]
34 ת: הכל ברור, הממצאים ברורים ". (ההדגשות בקו – הוספו).
35 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 18, שורות 18-35; עמ' 19, שורות 12-21).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1
2
3 64. מעבר למסמכים הרפואיים ולעדויות המומחה זומנו לעדות גם חלק מעו"ד שערכו את העברות
4 המתנה.
5
6 65. יאמר כבר עתה לאור המסמכים הרפואיים שצויינו לעיל ולאור הצהרות האח למל"ל שעומדות
7 בסתירה להצהרותיו בפני עו"ד – אליהם הביא את האם המנוחה לעריכת המסמכים – כי האח
8 לא פירט בפני עו"ד ולא גילה להם מה מצבה האמיתי של האם.
9
10 66. ביחס לכשירותה של האם, העידו גם עורכי הדין מטעם משרד עורכי הדין (להלן: "המשרד"),
11 עו"ד XXX (להלן: "עו"ד XXX") אשר עבדה כשכירה וערכה את מסמכי ההעברות במתנה
12 עבור המנוחה, ועו"ד XXX (להלן: "עו"ד XXX") – שותף בכיר ובעלים במשרד.
13
14 67. מחקירות עורכי הדין עלה כי האח הוא זה שהביא את המנוחה למשרד, אך לא נכח בפגישות
15 עצמן. בין האח לבין עו"ד XXX קיים קשר מוקדם, שכן האח, במקצועו כמתווך, קישר בין
16 עו"ד XXX להוריו, שהשכירו לבתו של עו"ד XXX את דירתם הנוספת לתקופה מסוימת בשנת
17 2005. כמו כן, לאחר מות האב המנוח, עו"ד XXX סייע למשפחה, באמצעות האח, בקיום
18 צוואתם ההדדית של ההורים. עו"ד XXX תיאר בתצהירו כי הקשר בינו לבין האח היה כקשר
19 של אב ובן (ראו סעיף 5 לתצהירו של עו"ד XXX). עו"ד XXX אף ציין בחקירתו כי היה ביניהם
20 קשר טוב מאוד, וכי האח הגיע למשרדו בעקבות הקשר ביניהם (ראו: פרוטי מיום 27.6.2022,
21 עמ' 303, שורות 18-35; עמ' 304, שורות 1-8).
22
23 68. מהחקירות עלה, כי כל פעולות ההעברה בוצעו כאשר הפנייה הראשונה הייתה לעו"ד XXX,
24 ולאחר מכן המשיך הטיפול בוצע על ידי עורכי הדין ממשרדו. עו"ד XXX, אשר העידה בהליך,
25 לקחה חלק באחת מעסקאות המתנה ובעסקת מקרקעין נוספת, לשיטתה. כאמור, כל
26 העסקאות בוצעו תחת הנחייתו ומעורבותו של עו"ד XXX.
27
28
29 69. עו"ד XXX הסביר בחקירתו כי ההתרשמות מהמנוחה הייתה בראש ובראשונה שלו, בטרם
30 התיק עבר לטיפולו של עו"ד אחר במשרדו, וכי הוא התרשם שהמנוחה הייתה כשירה. אולם,
31 כשנשאל על אודות הפגישה עצמה עם המנוחה ועל השאלות ששאל, השיב כי הוא לא זוכר וכי
32 העסקאות לא נוהלו על ידו באופן אישי אלא שהוא אך נתן את האור הירוק לביצוע העסקאות:
33 עו"ד טובי: XXX הנתבע וXXX הנתבעת. עכשיו אני שואל שאלה עוד פעם. כשאני אומר לך
34 את זה זה וזו האמת זה כתוב, אני שואל אותך שאלה האם יכול להיות שגם הוא, אני מציג לך
35 מצב אפשרות שהוא אמר לאימא שלו גם כשאת נכנסת לעו"ד זה תספרי ככה וככה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 העד, עו"ד XXX: אני לא מניח שזה מה שהיה מכיוון שאני מספיק ותיק ומספיק מנוסה כדי
2 להתרשם באופן בלתי אמצעי מהגברת שנוכחת בשאלות האלה אגב השיחות שלי איתה או
3 הפגישות שלי איתה היו ראשית ביחידות ללא נוכחות XXX הנתבע ורק לאחר מכן
4 שהתרשמתי שהגברת מודעת למהלכים שבכוונתה לבצע או שהיא מספרת שהיא רוצה לבצע
5 אז נקרא עו"ד נוסף לחדרי ורק לאחר מכן ניתנו ההנחיות דהיינו הגברת עברה שני שלבים.
6 שלב ראשון של הפגישה אצלי הביקור הרף הראשון ולאחר מכן אחרי השיחה שאני מתרשם
7 שניתן להתקדם אז נקרא עו"ד נוסף. אגב טיפלו בענייניה אם תשים לב 3 עו"ד במשרד
8 בנקודות זמן שונות ורק אז נקרא עו"ד, קח אותה לחדר שלך תתחילו לעבוד ואם היו נדלקות
9 אצלנו נורות אדומות או אצלי או אצל אחרים זה היה מופסק.

[...]

11 עו"ד טובי: אז אני אומר לך שבמקרה הזה כשהיא אומרת לך אני רוצה לעיין את הצוואה אז
12 אתה היית צריך במידת הזהירות לנהוג ולהגיד סליחה, בואי נקרא לילדים שלך כולם ונגיד
13 להם איך אומרים על רצונך שאת רוצה וגם נברר אם באמת זה היה רצון בעלך.
14 העד, עו"ד XXX: אז אני אומר שכתוב כאן כל אמות הזהירות הנדרשות, לא היה צריך לברר
15 יותר ממה שעשינו, הרכוש הוא רכוש של XXX (המנוחה) והיא יכולה לעשות בו כבשלה ולכן
16 היא נשאלה בנושא הזה האם את בטוחה שאת רוצה להעביר את הכנסים, אלה הבדיקות
17 שנעשו ואל תשכח עוד דבר שבסופו של יום העסקאות האלה לא נעשו על ידי אלא ע"י עורכי
18 דין במשרד שלי נכון באישורי, נכון שבאישורי. היא חתמה על הסכמים בפני עו"ד, דיווחים
19 לרשויות ואצלנו מקפידים על דיווחים לרשויות נעשו ע"י עורכי דין. שאלו הזהירו וכיוצא בזה.
20 אני נתתי נכון, אני נתתי את האור הירוק לסדרת העסקאות. " (ההדגשות בקו – הוספו).

21 (ראו: פרוט' מיום 27.6.2022, עמ' 312, שורות 26-35; עמ' 313, שורות 1-3; עמ' 317, שורות 29-
22 19).

25 70. כשנשאל עו"ד XXX כיצד הבין שזה רצונה של המנוחה, הוא השיב כי בפגישה הראשונה איתו
26 הוא שוחח עם האם ובחן אם זה רצונה ואם היא מודעת למשמעות העסקה. לצד זאת, הוא ציין
27 כי הוא לא "גלש" לבחינת כשרותה הרפואית של האם, משום שלא היה מדובר בצוואה אלא
28 בעסקה במקרקעין:

29 "עו"ד טובי: כן עכשיו אשאל אותך שאלה. במסגרת התשאול שאלת אותה האם היא לוקחת
30 כדורים האם היא סובלת מאיזה בעיות רפואיות?

31 העד, עו"ד XXX: התשובה היא לא. היא לא חותמת על צוואה זו עסקה,

[...]

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 העד, עו"ד XXX: אני אומר זו לא צוואה.
- 2 עו"ד טובי: אז אני שואל לפני עסקת קרקעין אתה גם לא בודק?
- 3 העד, עו"ד XXX: בעסקה במקרקעין שאלנו אותה היא תושאלה על ידי ולאחר מכן אחרי
- 4 שאמרתי לך והסברתי את זה קודם נהגנו במתודה של שלב ראשון להבין שתעבור את הרף
- 5 שלי להבין ממנה אם זה רצונה אם היא מודעת למשמעות של העסקה שהיא עומדת לבצע.
- 6 נוכחתי לדעת שהתשובה היא כן והיא מבינה ושזה רצונה. נקראו עורכי דין נוספים במשרד
- 7 שהיו פנויים באותה נקודת זמן ועשו איתה עסקאות." (ההדגשות בקו – הוספו).
- 8 (ראו: פרוטי' מיום 27.6.2022, עמ' 319, שורות 4-18).
- 9
- 10 71. לצד זאת, עו"ד XXX העידה כי היא באופן אישי טיפלה בעריכת ההסכם והתצהירים באחת
- 11 מעסקאות המתנה, ויתכן שהייתה חלק מעוד עסקת מקרקעין שלא זכרה מה היא (ראו: פרוטי'
- 12 מיום 27.6.2022, עמ' 259, שורות 9-14; XXX לא זכרה פרטים נוספים על אודות
- 13 פגישותיה עם המנוחה, כגון כמה זמן ערכה הפגישה; לא זכרה האם נערכה טיוטה או תרשומת
- 14 לתיעוד הפגישות; לא זכרה האם נכחה בפגישה באשר להעברת הכספים במתנה לאח, יחד עם
- 15 עו"ד XXX; לא זכרה אם ראתה את צוואת המנוחה; ולא זכרה איך המנוחה נראתה ואם היא
- 16 ידעה לקרוא בשפה העברית את המסמכים עליהם חתמה (ראו: פרוטי' מיום 27.6.2022, עמ'
- 17 262, שורות 20-30; עמ' 263, שורות 2-12; עמ' 265, שורות 20-25; שורות 33-34; עמ' 268;
- 18 שורות 1-2; שורות 16-28).
- 19
- 20 72. כאשר נשאלה עו"ד XXX כיצד היא באופן אישי התרשמה כי זהו רצונה של המנוחה, ענתה כי
- 21 האם הכתיבה לה בדיוק את רצונה ולהתרשמותה היא הבינה את משמעות הדבר:
- 22 "העדה, עו"ד XXX: אני מסבירה לך [...]. וכשנתבקשתי להכין את המסמכים אז XXX
- 23 (המנוחה) הייתה איתי בחדר ובעצם ישבנו ביחד והיא הסבירה לי והכתיבה לי בעצם מה היא
- 24 רוצה לכתוב בתצהיר וזהו זה נמשך זמן אני לא זוכרת להגיד כמה זה גם לא תצהיר מאוד ארוך
- 25 אבל.
- 26 [...]
- 27 העדה, עו"ד XXX: כן אבל אני ערכתי את התצהיר הזה והיא ירדה מולי והיא אמרה את
- 28 הדברים האלה.
- 29 [...]
- 30 העדה, עו"ד XXX: ובסופו של דבר יש לנו את המסמך שהוא התצהיר ש XXX (המנוחה)
- 31 חתומה ובתצהיר הזה היא מצהירה את זה, היא מצהירה את זה והיא אמרה את זה בפניי
- 32 במשרד ופחות או יותר כתבתי את זה במילים שלה וזה מה שהיה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 עו"ד טובי: והיא קראה את התצהיר וחתמה.
- 2 העדה, עו"ד XXX: XXX (המנוחה) יושבה מולי אני הקראתי לה מילה במילה את התצהיר
- 3 והיא אישרה לי את הדברים, היא הייתה צלולה לגמרי הבינה בדיוק על מה היא חותמת ולא
- 4 התרשמתי שיש איזושהי בעיה של חוסר הבנה, היא דיברה עברית. לא התרשמתי שיש
- 5 איזושהי בעיה בחוסר הבנה. " (ההדגשות בקו – הוספו).
- 6 (ראו: פרוט' מיום 27.6.2022, עמ' 263, שורות 2-7; שורות 27-28; עמ' 264, שורות 15-22).
- 7
- 8 73. כמו כן, עו"ד XXX ציינה כי המנוחה סיפרה לה על אודות קשריה עם ילדיה, ואמר לה שהאח
- 9 הוא זה שמטפל בה ולא אכפת לה מהתגובה של בנותיה, וכי לא חשבה שיש בעיה בהקשר הזה:
- 10 "עו"ד טובי: [...] את יודעת באותו רגע מה היחס שלה ליתר הבנות שלה?
- 11 העדה, עו"ד XXX: אני לא ידעתי. אני ממה שהיא אמרה לי בעצם וזה גם כתוב בתצהיר
- 12 שהיא טוענת ש XXX (הנתבע) הוא היחיד שמטפל בה וזהו ושהיא רוצה להעביר אליו את
- 13 הכסף והיא גם אמרה לי במפורש שזה כתוב שגם לא אכפת לה אם הבנות יכעסו.
- 14 [...]
- 15 העדה, עו"ד XXX: אני לא חשבתי שיש איזושהי בעיה.
- 16 עו"ד טובי: לבדוק לא חשבת לבדוק? לבדוק.
- 17 העדה, עו"ד XXX: בגלל זה שאלנו אותה למה היא רוצה לתת רק ל XXX (הנתבע) את
- 18 המתנה והיא אמרה לנו חד משמעית שהוא היחיד שמטפל בה ודואג לה וזהו וזה מה שכתוב
- 19 בתצהיר."
- 20 (ראו: פרוט' מיום 27.6.2022, עמ' 263, שורות 13-16; עמ' 274, שורות 9-12).
- 21
- 22 74. כשנשאלה עו"ד XXX כיצד היא הסיקה שהאם צלולה ומבינה את המשמעויות, היא השיבה
- 23 כי האם הסבירה לה שזה רצונה וכי החלטה מבוססת על התרשמותה האישית והכללית. אולם,
- 24 על אף שציינה כי לא היו לה ספקות באשר לכשירות האם, כאשר נשאלה עו"ד XXX כיצד
- 25 התמודדה עם נורות האזהרה, שצריכות, בצדק ובאופן טבעי, לעלות במצב עניינים המתואר,
- 26 השיבה כי לא מתפקידה לשאול שאלות מעבר לכך:
- 27 "העדה, עו"ד XXX: תראה אני לא רופאה ולא פסיכיאטרית ואין לי השכלה רפואית. אני
- 28 נפגשתי עם לקוחה ומההתרשמות שלי כעורכת דין של מספר שנים וגם כבר לא ממש הייתי
- 29 צעירה, לא הייתי, עברתי דרך עד אז.
- 30 [...]

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 העדה, עו"ד XXX: אבל עברתי דברים ובסך הכל נפגשתי עם הרבה אנשים ואני לא, אני
2 מההתרשמות האישית שלי לא הרגשתי שיש איזושהי בעיה לXXX (המנוחה) להבין על מה
3 היא חותמת.

4 עו"ד טובי: את שאלת אותה,
5 העדה, עו"ד XXX: ודבר נוסף אני רוצה להגיד שאם היה לי ספק הכי קל, ספק שבספקות
6 שהיא לא מבינה אני לא הייתי עושה את העסקה הזאת.

7 [...]

8 עו"ד טובי: או-קיי. את זוכרת איך אומרים קודם כל אני אשאל אותך שאלה אחרת. את שאלת
9 אותה בת כמה היא, שאלת אותה אם היא לוקחת כדורים, שאלת אותה מה מצבה הרפואי,
10 שאלת אותה אם יש לה מטפלת?

11 העדה, עו"ד XXX: אני לא שאלתי אותה כי אני גם לא עוסקת בעניינים האלה אני לא, היא
12 לא הייתה אישה צעירה אבל בהחלט מבינה.

13 [...]

14 עו"ד טובי: אז אני שואל עוד פעם, 2 תמרורי אזהרה היו צריכים להיות לך. באה אישה אליך
15 מבוגרת את בעצמך מעידה שהיא מבוגרת, הבן שלה מביא אותה למשרד אליכם זה שהוא לא
16 היה שם בחדר זה לא משנה כלום, יש מספיק פסיקות בעניין הזה בעניין השפעה בלתי הוגנת
17 בעניין זה, את לא שואלת אותה איפה את גרה, מה מצבך, את לוקחת כדורים, יש לך נכות, יש
18 לך מטפלת, יש לך צוואה, בעלך נפטר, שום דבר לא מעניין אותך?

19 העדה, עו"ד XXX: אני לא שואלת אותה את השאלות האלה כי אני לא, גם אם היא תגיד לי
20 שהיא לוקחת כדור כזה או אחר אני לא מבינה בזה זה ממש לא תפקידי גם לשאול את השאלות
21 האלה.

22 [...]

23 העדה, עו"ד XXX: אני לא מעריכה אדם מבחינה רפואית. באה אליי לקוחה רצתה לבצע
24 עסקה, הסבירה לי מה היא רוצה, אמרה את כל מה שכתוב פה בתצהיר מתנה הזה נאמר
25 בפניי מולי במילים שלה ואני התרשמתי שהיא הבינה בדיוק על מה היא חותמת. (ההדגשות
26 בקו – הוספו).

27 (ראו: פרוט' מיום 27.6.2022, עמ' 264, שורות 29-31; עמ' 265 שורות 1-6; שורות 26-30; עמ' 266

28 ;266; שורות 24-35; עמ' 267, שורות 4-6).

29

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלוגית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 אלא, שלצד הסכמי המתנה, נערכו גם תצהירים בכוונה לנקוט "משנה זהירות". עובדה זו, 75
2 מעלה כי אכן עלו – לכל הפחות – חששות, שמא יכולה להיות בעייתיות כלשהי בעסקאות. כך,
3 כפי שעולה מחקירתה של עו"ד *** :
4 "עו"ד טובי: כלומר אין מסמך כזה שנשמט. הבנתי. ולא חשבת שצריך להחתיים אותה על כזה
5 דבר? למקרה שיום אחד יבוא מישהו?
6 העדה, עו"ד XXX: תראה אנחנו פה עוד נזהרנו במשנה זהירות ואנחנו הוספנו את התצהיר
7 הנוסף של XXX (המנוחה).
8 [..]
9 העדה, עו"ד XXX: והוספנו את התצהיר הנוסף של XXX (המנוחה) להסכם המתנה כדי
10 שיהיה ברור שהיא עושה את הדברים בשיקול דעתה ומתוך רצונה המלא והיא הבהירה לי חד
11 משמעית שזה מה שהיא רוצה.
12 [..]
13 כב' הש' סנונית פורר: את מתכוונת לתצהיר שמסביר בעצם את המניע?
14 העדה, עו"ד XXX: כן.
15 כב' הש' סנונית פורר: מי החליט לעשות את התצהיר הזה?
16 העדה, עו"ד XXX: אני חושבת שעו"ד XXX ואני ביחד.
17 [...]
18 העדה, עו"ד XXX: XXX (המנוחה) פשוט במארג המשפחתי שיש מספר ילדים ולא ילד אחד
19 אז רצינו לוודא שזה באמת רצונה שזה מה שהיא רוצה שלא יהיה מצב שהיא תתחרט אחר כך
20 או ש, היא יכלה גם להתחרט אתה יודע כאילו היא יכלה גם אחר כך להעביר למישהו אחר
21 והיא לא עשתה את זה." (ההדגשות בקו – הוספו).
22 (ראו: פרוטי' מיום 27.6.2022, עמ' 270, שורות 8-21; שורות 34-35; עמ' 271, שורות 1-2).
23
24 בתמונה הכוללת שהתבררה בפני בימ"ש עולה כי לעורכי הדין לא הוצגו מסמכים רפואיים 76
25 והאח אף לא גילה לעו"ד את מצבה של האם המנוחה. באותה העת שהאח מביא את האם
26 למשרד עו"ד הוא כבר מבקש מהמל"ל לקבוע כי היא זקוקה לעזרה 24/7 ויש דיווחים לאחר
27 בדיקת המל"ל המעידים כי האם לא מבינה דברים פשוטים לא לפי הבדיקה ולא לדברי האח
28 למל"ל. כמו כן עולה כי הנתבעת אישרה את הדברים בבדיקת המל"ל גם.
29
30 אין לי ספק כי לו הייתה מוצגת לעו"ד התמונה המלאה על ידי האח לא היו מבוצעות ההעברות 77
31 הללו ולא היה ניתן השירות המשפטי לאם.
32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 78. לכך יש להוסיף כי ביצוע ההעברות העוקבות בפרק זמן מחודש 2/2007 ועד לחודש 8/2008
2 באופן שבו האם מרוקנת את עצמה מנכסיה היה צריך להדליק נורות אדומות ולכל הפחות
3 לבקש אישור רפואי מתאים מהאם. התמונה הכוללת שבה אחת למספר חודשים האם מגיעה
4 לבצע עוד העברה של מקרקעים או כספים בשיעור משמעותי עד שהיא נותרה חסרת כל,
5 מחייבת הייתה בדיקה ולא הסתכלות פרטנית ובמנותק כל העברה בנפרד.
6
- 7 79. כמו כן העדרם של תרשומות בזמן אמת של פגישות עם המנוחה או שיחות עימה מקשה מטבע
8 הדברים על בירור מצבה ואמירותיה. אין לצפות מעו"ד לאחר שנים כה רבות לזכור כל פרט
9 ופרט בהקשר לביצוע עסקה בודדת. עם זאת הדבר רק מעלה את הצורך החיוני בתיעוד על כל
10 צורותיו ושמירתו על מנת שניתן יהיה להתרשם בדיעבד מביצוע שורת ההעברות שבוצעה.
11
- 12 80. על כן ובסופו של יום ובהעדר הגילוי המלא לעו"ד על ידי האח וכאשר האח הוא שהביא את
13 האם אל עו"ד מתוך היכרות מוקדמת וכאשר אין תרשומות בזמן אמת יש מקום לתת משקל
14 נמוך לעדות עורכי הדין לאור האמור לעיל. עדותם אינה מאיינת את שלל המסמכים הרפואיים,
15 הצהרות הנתבעים בזמן אמת וחוו"ד המומחה לגבי מצבה של האם.
16
- 17 81. מטעם התובעות העיד גם קרוב משפחתם, מר XXX. בעדותו הוא הוסיף כי להתרשמותו, מתוך
18 מפגשים עם האם לאורך השנים, כבר בשנת 2011 היא לא הייתה צלולה, לא זיהתה את
19 הסובבים ו"התנהגה כמו זומבי" (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 35, שורות 22-28).
- 20 82. מעדויותיהן של התובעות, עלה, באופן דומה כי לשיטתן ולהתרשמותן, האם לא הייתה צלולה
21 באותן שנים, ולבטח שלא כדי לערוך מסמכים משפטיים.
22
- 23 83. **אשר על כן ולאחר בחינת כלל הראיות שוכנעתי כי המנוחה לא הייתה כשירה לערוך את
24 מסמכי ההעברות במתנה החל מחודש 2/2007 ועד לחודש 11/2008 – לא של נכסי המקרקעין
25 ולא של העברות הכספים.**
26
- 27 84. מאחר שקבעתי כי המנוחה לא הייתה כשירה לחתום על הסכמי ההעברות במתנה, ולפיכך לא
28 הייתה לה גמירות דעת להתקשר באותם הסכמים ולהעניק מתנות לנתבעים כפי שהעניקה. על
29 כן לא התקיימו תנאי הסף להתקשרות בחוזה (גמירות דעת ומסויימות, הצעה וקיבול), ועל כן
30 לא השתכלל חוזה, ומשכך ניתן לקבוע כי ניתן לבטל את החוזה בשל כך בלבד.
31
- 32 85. **למעלה מן הצורך, ומאחר והדברים נדונו לגופם, אדון גם בפגמים שנפלו בביצוע ההעברות
33 השונות, המובילים גם הם למסקנה כי דין ההעברות להתבטל.**
34
35
36

טענת עושק

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1
- 2 86. סעיף 18 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 קובע: "מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל
- 3 הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר נסיונו,
- 4 ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה."
- 5
- 6 87. התובעות לא פירטו בהרחבה את התקיימות תנאי סעיף זה והתמקדו יותר בעילת הכשרות
- 7 המשפטית וגמירת דעת המנוחה לעריכת ההסכמים. עם זאת לאחר שמיעת העדויות והראיות
- 8 שוכנעתי כי תנאי סעיף זה התמלאו במלואם.
- 9
- 10 88. לצורך ביטול על פי עילת העושק יש להוכיח שלושה תנאים מצטברים: הראשון - מצוקה,
- 11 חולשה נפשית או פיזית או חוסר ניסיון של הנעשק בכריתת החוזה; השני - ניצול מצבו של
- 12 הנעשק כדי לגרום לו להתקשר בחוזה; השלישי - תנאי החוזה גרועים מהמקובל במידה בלתי
- 13 סבירה.
- 14
- 15 89. התנאי הראשון, מצוקה, חולשה נפשית או פיזית או חוסר ניסיון של הנעשק בכריתת החוזה.
- 16 שוכנעתי כי תנאי זה מתקיים. המנוחה תוארה על ידי התובעות כאישה שאינה עצמאית ואף
- 17 תלויה, אישה שסבלה כל חייה מדיכאון, ואף מחוו"ד המומחה עלה כי אכן נטלה תרופות נגד
- 18 דיכאון במהלך חייה. כך, למשל, על מצבה הנפשי הירוד בעמ' 2 לחוו"ד המומחה עוד בשנת 2005:
- 19 "ב-31.8.05 צוין במסגרת בדיקה פסיכיאטרית במרפאות החוף של בי"ח תל השומר (2) כי
- 20 המנוחה נמצאת במעקב וטיפול המרפאה עקב הפרעה דיכאונית עמידה לטיפול תרופתי. צוין
- 21 כי סובלת ממצב רוח ירוד, הפרעות שינה ותאבון, חוסר חשק, הפרעות ריכוז וזיכרון, חוסר
- 22 תפקוד. מטופלת בתרופות הרגעה ותרופות נגד דיכאון."
- 23
- 24 יתרה מכך, מאוחר יותר גם תוארה הדרדרות במצבה הפיזי והנפשי של המנוחה עוד בשנת
- 25 2006:
- 26 "ב-11.1.06 צוין במסגרת בדיקה פסיכיאטרית נוספת כי המנוחה נמצאת במעקב וטיפול
- 27 המרפאה עקב ירידה קוגניטיבית והפרעה אפקטיבית. צוין כי מצבה הקוגניטיבי מחמיר.
- 28 מבולבלת, שוכחת לסגור מים ולכבוד תנור, לא יוצאת לבדה עקב ירידה בהתמצאות. אינה
- 29 מתפקדת ולא מסוגלת להישאר לבד בבית. [...] צוין כי זקוקה להשגחה וטיפול סיעודי 24
- 30 שעות ביממה. הומלץ בנוסף לבצע CT מוח והוחל טיפול בנוגד דיכאון."
- 31
- 32 90. כמו כן, המנוחה התגוררה אותה העת בביתו של האח, בתקופת חתימתה על הסכמי ההעברות
- 33 במתנה, ועוד מאז מועד פטירת האב. התובעות, בחקירתן, ציינו כי הצדדים קיימו שיחה
- 34 משותפת לאחר פטירת האב, במסגרתה הודיע האח לארבעת אחיותיו באופן חד-משמעי כי
- 35 האם עוברת להתגורר בביתו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 כך, למשל, בחקירתה של האחות XXX (התובעת 1):
- 2 "העדה, גב' XXX: אני הצעתי לקחת את אמא אליי, אני אמרתי שאני מוכנה אבל כמובן שזה
- 3 לא קרה כי XXX קיבל החלטה לפניכן הוא בא עם תשובה,
- 4 ש: רגע, ב זה היה?
- 5 ת: זה היה בבית קפה,
- 6 [...]
- 7 העדה, גב' XXX: זה היה ב בבית קפה, הוא בא עם תשובה ואם תסתכלי בתצהיר שלו אבא
- 8 אמר לי שהוא רוצה שאני אשמור על אמא מפני אחיות שלי, לא, בתצהיר כתוב, הוא לא אמר
- 9 את זה.
- 10 עו"ד גולן: את הצעת אבל שהיא תבוא אלייך?
- 11 העדה, גב' XXX: בוודאי ואני אמרתי שאם היא מגיעה אליי הדירה שלי קטנה, אני מוכנה
- 12 לקנות משהו יותר גדול, זה ברור שזה בכלל לא היה על הפרק כי הוא כבר בא עם החלטה
- 13 שהוא לוקח אותה.
- 14 ש: אוקיי. פשוט כתבת בתצהיר שהוא בא והודיע.
- 15 ת: נכון, הוא בא והודיע והחליט.
- 16 ש: אז למה את אומרת שהצעת, אז אם הוא בא והודיע,
- 17 ת: הוא בא והודיע שהוא לוקח אותה,
- 18 ש: אוקיי.
- 19 ת: מה לא ברור?
- 20 ש: כי אם הוא בא והודיע אז לא ידעת.
- 21 ת: אני יכולה להציע, גם אם הוא מודיע.
- 22 ש: אוקיי אז אמא, בפגישה ב סוכם שאמא תעבור לגור אצלו?
- 23 ת: אמת.
- 24 ש: אוקיי. "
- 25 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 63, שורות 21-2).
- 26
- 27 וכן, גם, מחקירת האחות XXX (התובעת 2):
- 28 "עו"ד גולן: את כותבת בסעיף 9, אוקיי? רגע, ש XXX בדרך לא דרך, אוקיי? XXX (הנתבע)
- 29 הצליח לגרום למכירת דירת ההורים, אוקיי? את יכולה ככה להסביר לי למה הכוונה שלך?
- 30 העדה, גב' XXX: כשאנחנו נפגשנו במסעדה,
- 31 ש: איפה?
- 32 ת: ב--.
- 33 ש: ב---?
- 34 ת: ב---, כן.
- 35 ש: כן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 ת: הוא אמר עובדה, אני לוקח את אמא אליי הביתה ואני מוכר את הדירה.
2 ש: אחת הבנות הציעה גם אולי, הציעו את עצמן שאמא תעבור לגור אצלן?
3 ת: אני לא יודעת מה אחרות, אני לא עניתי, הוא לא שאל בכלל אם מישהו רוצה לקחת את
4 אמא, XXX (הנתבע) החליט עובדתית שהוא לוקח אותה. "
5 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 117, שורות 5-16).
6
7 91. ניתן להסיק כי מצבה של האם, מבחינה פיזית ונפשית, היה כזה שהיא הייתה יכולה להיות
8 נתונה לניצול והשפעה בקלות. כמו כן, עצם העובדה כי הצדדים התכנסו, לאחר פטירת האב,
9 כדי לדון במקום מגוריה של האם מעתה ואילך גם היא כשלעצמה מעלה שאלות ותהיות בנוגע
10 למצבה של האם אותה העת. שכן, לו הייתה האם צלולה ועצמאית, יציבה מבחינה נפשית
11 ופיזית, כגרסת הנתבעים, הרי מדוע שאחד מהאחים יצטרך, בהכרח, לשכן אותה בביתו? מדוע
12 האם לא הייתה חלק מאותה פגישה וההחלטה הייתה של הילדים בהעדרה ולגביה ללא שמיעת
13 קולה? על כך השיב האח במסגרת תצהירו – שם טען כי האם "הודיעה לי שהיא רוצה לעבור
14 לגור אצלי בדירה" (כך בסעיף 39 לתצהירו), ובפעם נוספת במסגרת חקירתו, שם טען כי מטרתו
15 הייתה "שהיא תהיה איתי, תפרח. ברור. מה?" (ראו: פרוט' מיום 22.6.2022, עמ' 199, שורות
16 22-24).
17
18 92. יתרה מכך, האח טען כי לו היה מעביר את האם לבית אבות, היא הייתה הולכת לעולמה תוך
19 זמן קצר, וכשנשאל מדוע האלטרנטיבה היא בית אבות כאשר מצבה הוא טוב לשיטתו, לא ענה
20 בצורה עניינית, פעם אחר פעם, עד שהשיב כי מבחינה רפואית לא הייתה סיבה לשכן אותה
21 בבית אבות. על כן תשובתו בעניין זה לא הייתה מספקת:
22 "העד, מר XXX (הנתבע): אני אגיד לך למה הארכתי לאמא את החיים? אני אסביר לך, למה
23 אם הייתי שולח את אמא שלי לבית אבות, נכון? אחרי שנתיים היא הייתה נפטרת.
24 עו"ד טובי: למה היא הייתה צריכה ללכת לבית אבות? אתה אמרת שהיא בריאה.
25 העד, מר XXX (הנתבע): שאלה טובה. למה יש לה בן כן? שאוהב אותה ודאג לה והכניס
26 אותה 10 שנים למשפחתו,
27 [..]
28 ש: אני שאלתי אותך למה היא הייתה צריכה ללכת לבית אבות, אני אלך לפי הסדר שלך.
29 ת: לקחתי אותה תחת חסותי כי אני רוצה שאהבתי אותה, מאוד אהבתי אותה ודאגתי לה.
30 ובשביל זה נשארה 10 שנים בחיים. אדוני. וראתה את המשפחה שלה, ואת הנכדים שלה ואת
31 הבנות האהובות שלה במירכאות.
32 [...]

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלוגית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 עו"ד טובי: אז אני חוזר ושואל אותך XXX (הנתבע), אז אני שואל אותך, האם הייתה סיבה
2 רפואית ב-2007 למשל, או ב-2006 שאמא הייתה צריכה ללכת,
3 העד, מר XXX (הנתבע): לא הייתה, אמא לא הייתה אמורה ללכת לבית אבות מסיבה
4 רפואית."
5 (ראו: פרוט' מיום 22.6.2022, עמ' 149, שורות 30-35; עמ' 150, שורות 1-16; עמ' 151, שורות
6 31-32; עמ' 152, שורות 15-18).
- 7
8 93. מהאמור לעיל, ניתן להסיק להתרשמותי כי האם הייתה, במידת ודאות גבוהה מאוד, במצב
9 רעוע מבחינה בריאותית פיזית ונפשית, וכי האח הכיר בכך בזמן אמת נכוחה, אך לא רצה
10 בחקירתו לאשר זאת. מכל כתבי הטענות, התצהירים, הסיכומים והחקירות שהתנהלו בפניי,
11 לא ניתן הסבר המניח את הדעת מדוע מיד לאחת פטירת האב היה צריך למצוא לאם מקום
12 לגור, באופן מידי וכל זאת ללא שהיא עצמה מעורבת בהחלטה. עולה כי האם, נזקקה לכך
13 לאור מצבה ועל כן, אני קובעת כי תנאי זה מתקיים.
- 14
15 94. התנאי השני – ניצול מצבו של הנעשק כדי לגרום לו להתקשר בחוזה. שוכנעתי כי תנאי זה
16 מתקיים במלואו. ברבות השנים בד בבד עם הידרדרות במצבה של המנוחה התחזקה תלותה
17 באח, אצלו התגוררה. גרסת הנתבעים, לפיה האם הייתה צלולה וניהלה חיים תקינים ורגילים
18 עד לשנת 2014, היא גרסה קלושה אותה אין מקום לקבל לקבל בהצטברות של התמונה
19 הראייתית שפורטה לעיל. זאת, ביחוד לנוכח מסה של מסמכים רפואיים – מתקופה ישנה
20 ומקבילה – המעידים אחרת; המעידים על דיכאון, על חולשה פיזית ונפשית, ועל תלות וחוסר
21 עצמאות. ועוד מדיווחי הנתבעים עצמם בזמן אמת.
- 22
23 95. המנוחה בעת העברת הזכויות התגוררה כבר אצל האח כשנתיים, מצבה הבריאותי התדרדר,
24 והוא היה זה שלקח אותה למפגשים אצל עורכי דין המוכרים לו אישית לצורך כך. כך, מחקירתו
25 של האח (ראו: פרוט' מיום 22.6.2022, עמ' 195, שורות 7-17) וכן כפי שעלה מתמלולי השיחה
26 בין האחים XXX (הנתבע), XXX (הנתבעת) ו-XXX (תובעת 1) (להלן: "תמלולי השיחה"):
27 "XXX (הנתבע): בסדר. זהו ההורים החליטו וככה. בגלל זה למה אני מרגיש נקי. למה אני
28 לא החלטתי את זה. זה שאמרתי לאמא אם את רוצה? ועשיתי את כל הפעולה איתה. כן,
29 לקחתי אותה"
30 (ראו: קטע 6 מתוך התמליל שצורף כנספח כב' לתצהירי התובעות).
- 31
32 96. הנתבעים לא סיפקו הסבר מניח את הדעת הכיצד החלטה לגבי מעבר מקום מגורים מתקבלת
33 על ידי הילדים (ובעיקר על ידי האח) ללא שמיעת קולה של האם כלל והנה שנתיים לאחר מכן
34 האם מבצעת על פני שנה וחצי ריקון של כל נכסיה במתנה וללא תמורה לנתבעים – ובמועד זה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 הינה עצמאית ללא סייג. הדברים אינם מתיישבים עם הראיות בזמן אמת. התנהלות זו מזמן
2 אמת בו רוקנה האם את כל נכסיה – מרצונה העצמאי והחופשי - אינה עולה בקנה אחד עם
3 הראיות והשכל הישר.
4
- 5 האח לא סיפק הסבר משכנע – מלבד הטענה כי הוא זכאי ליחס מועדף מהאם לאור כך שהיה .97
6 הגורם המטפל בה – מדוע היה על האם להעביר לו בהעברות תכופות בזמן קצר את כל רכושה
7 ולרוקן את עצמה מנכסיה. מדוע לא העבירה הכל במקשה אחת? מדוע היא על פני 18 חודשים
8 במהלך שהולך וגובר מעבירה עוד נכס ועוד נכס ועוד נכס. ואם האח היה כל כך בטוח
9 בהתנהלותו ובהתנהלות האם מדוע לא דאג לאישור רפואי מתאים? כמו כן הוא לא סיפק
10 תשובה אם מצבה של האם שפיר מדוע היא נדרשת להתגורר עימו אבל עצמאית דיה לקבל
11 החלטה לרוקן עצמה מכל נכסיה. זאת כאשר עוד טרם החלו ההעברות הוא דואג כבר למטפלת
12 סיעודית ומדווח למל"ל על מצב קשה של האם שדורש עזרה סיעודית מתמדת.
13
- 14 גם אופן תגובתו של האח לשאלותיה של אחותו XXX (תובעת 1) במסגרת תמלולי השיחה מדוע .98
15 לא ידעו התובעות על ההעברות בזמן אמת, גם הם מעידים כי הוא חש שהתנהלות אינה
16 תקינה. כי אם הכל היה תקין ולפי רצונה של האם – מדוע זו אינה התשובה הראשונה? מדוע
17 הוא מתגונן שאינו חייב לעדכן ואינו חייב שום דבר לאחיותיו:
18 "XXX (תובעת 1): לגבי כל דבר. כל דבר ולו הקטן ביותר, בן אדם שנמצא באי וודאות זה אף
19 פעם לא נעים.
20 XXX (הנתבע): באי וודאות אתם לא הייתם צריכים לדעת. מבחינה מבחינת שום דבר. לא
21 צריכים להגיד לכם. [...] לא חייבים. אני לא חייב להגיד לך שום דבר לא ההורים ולא אני.
22 זהו.
23 [...]
24 XXX (הנתבע): ... אני לא חייב לתת דין וחשבון שאתם, לא חייב, סליחה, אני אחזור בי, לא
25 חייב לתת להם שום דין וחשבון על מה שהיה."
26 (ראו: קטעים 9 ו-10 מתוך התמליל שצורף כנספח כב' לתצהירי התובעות).
27
- 28 אשר על כן, אני קובעת כי התנאי השני מתקיים. .99
29
- 30 התנאי השלישי – תנאי החוזה גרועים מהמקובל במידה בלתי סבירה. שוכנעתי כי גם תנאי .100
31 זה מתקיים. זכויותיה של המנוחה, בכל אחד ואחד מהנכסים ומהכספים שהיו לה, ניתנו בזה
32 אחר זה במתנה לנתבעים. יש לראות את הדברים בתמונה כוללת. רק תמונה כוללת מספקת
33 את המצג המדוייק- ריקון של האם מנכסיה אחד לאחד והותרתה חסרת כל. רכושה של האם
34 לא הסתכם בדירת מגורים בלבד – אלא 2 דירות; חנות; וכספים נוספים בחשבון הבנק. מדובר
35 בהיקף לא מבוטל של נכסים. אולם, בפרק זמן של 18 חודשים, המנוחה ויתרה על מלוא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 זכויותיה הרכושיות בחייה ואף ויתרה על הורשה של רכוש לכל אחת משלושת בנותיה הנוספות,
2 התובעות, איתן המשיכה לשמור על קשר ועל אף שלא התגוררו עמה- אכן דאגו לה. בנסיבות
3 הללו תנאי ההעברות במתנה הינם גרועים במידה בלתי סבירה.

4
5 101. אשר על כן לאור האמור לעיל אני קובעת כי התקיימה עילת העושק, ועל כן, גם על פיה, דין
6 ההעברות להתבטל.

טענת השפעה בלתי הוגנת

7
8
9
10 102. הפסיקה הכירה באפשרות של החלת דיני ההשפעה הבלתי הוגנת במקרה של הענקות חד
11 צדדיות ומתנות (ראו: ע"א 236/84 עזבון המנוחה הלל יפה נ' קלצ'קין, פ"ד מה (5) 13; ע"א
12 (ת"א) 1612/03 גרינפלד נ' בן צבי ודלי, תשס"ג (1) 835. כבי השופטת שטמר מתארת את יחסי
13 הגומלין הקשורים לטענות לניצול בהקשר של עילת העושק על פי חוק החוזים, וטענה של
14 השפעה בלתי הוגנת:

15
16 "60. דיני ההשפעה הבלתי הוגנת נקלטו במשפט הישראלי מכוח סימן 46 לדבר המלך
17 במועצתו אף טרם שנחקק חוק החוזים, חוק החוזים אינו מזכיר את נושא ההשפעה הבלתי
18 הוגנת, ותחת זאת קובע את עילת העושק כאחת העילות המאפשרות ביטול חוזה.

19 בסעיף 30 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 מופיעה "ההשפעה הבלתי הוגנת" כעילה לביטול
20 צוואה.

21 דיני ההשפעה הבלתי הוגנת מוחלים גם לגבי מתנה (ספרם של פרידמן וכהן, כרך ב' 993;
22 ע"א 236/84).

23
24 61. על מנת שתקבע "השפעה בלתי הוגנת" נקבעת, על בית המשפט להשתכנע כי היתה
25 השפעה פסיכולוגית או נפשית של אחד המתקשרים בהסכם, שגרמה לו לכך שלא היה לשני
26 שיקול דעת עצמאי כשהתקשר בהסכם:

27 "אם הצד בעל ההשפעה מנצל את מעמדו ואת תלותו של הצד האחר, באופן שהוא מפיק לעצמו

28 או לצד שלישי (שלא פעל בתמורה ובתום לב) יתרון בלתי הוגן על דרך של מתנה, צוואה או

29 חוזה, ניתנת הפעולה לביטול על ידי הצד שפעל תחת אותה השפעה. 'עקרון זה' בעניין השפעה

30 לא הוגנת, כך נאמר, 'חל על כל מקרה שבו נרכשת השפעה ומשתמשים בה לרעה, שבו שם

31 אדם את מבטחו באחר והלה מאכזבו'. אמירה אחרונה זו מבליטה את העובדה שהצד האחד

32 נתן אמונו (confidence) בצד האחר. אמון זה הוא שמקנה לצד האחר את השפעתו, והשפעה

33 לא הוגנת משמעה שימוש לרעה באמון או ניצול האמון שזכה בו בעל ההשפעה... לעובדה

34 שהעיסקה היא בלתי מאוזנת ובלתי הוגנת יש ערך ראייתי להוכחת הטענה של השפעה בלתי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 הוגנת כשם שיש לה משקל דומה בהקשר לטענת עושק" (ספרם של פרידמן וכהן, 995-997).
2 (ההדגשות בקו הוספו)
3 ראו: ה"פ 8268-03-09 יי א' – חסויה נ' וקנין ואח' סעיפים 60-61 לפסק דינה של כב' השופטת
4 שטמר (9.9.2011).
- 5
6 103. גם לעניין ההשפעה הבלתי הוגנת, התובעות לא פירטו בהרחבה את התקיימות תנאי סעיף זה
7 והתמקדו יותר בעילת הכשרות המשפטית וגמירת דעת המנוחה לעריכת ההסכמים. עם זאת
8 לאחר שמיעת העדויות והראיות שוכנעתי כי הייתה גם השפעה בלתי הוגנת על האם.
9
- 10 104. כפי שעלה מחקירותיהן של התובעות, הן לא ידעו בזמן אמת על אודות ההעברות. כך, למשל,
11 בחקירתה של XXX התובעת 1, שטענה כי התובעות לא ידעו מכלום ואף לא היו להן חששות
12 שמא דבר כזה יקרה, לאור הקשר הטוב והקרוב ביניהם. כמו כן, היא טענה כי לא ביקרה מעולם
13 במשרדו של עו"ד XXX:
14 "ת: אמא שלי חתמה, אמא שלי לא הייתה צלולה, הוא עשה את הכל לבד ואנחנו לא ידענו
15 שום דבר, אבל אם הוא עשה את ההסכם עם החנות, מדוע על הדירה ב הוא לא עשה את אותו
16 הסכם שהכסף יעבור לאמא?
17 [...]
- 18 ש: אוקיי, אז לא, את פשוט אומרת שלא ידעת על כל העסקאות.
19 ת: לא ידעתי על שום עסקה, לא הייתי אצל עורך הדין, בואי אני אגיד לך עוד משהו,
20 ש: לא הכרת גם את המשרד (מדברים ביחד),
21 ת: לא הכרתי, אני לא אחזור על זה שוב, חבל על הזמן, אני אגיד לך, תראי, היינו ביחסים
22 מאוד טובים, תצהירים יגידו את זה, היינו ביחסים מאוד טובים, סליחה.
23 [...]
- 24 העדה, גב' XXX (תובעת 1): [..] היינו ביחסים מאוד טובים, חגים ביחד, ימי שישי אחת
25 לחודש, הייתה טבלה שאני הכנתי, כל פעם איפה אנחנו, באיזה בית. ימי שבת כולנו נפגשים,
26 יחסים מצוינים, למה שנחשוד בכלל?
27 [...]
- 28 ש: בסעיף 10 לתצהיר שלך שלא חלה שום התיישנות וחלילה לא ידעתן אודות המעשים. לא
29 ידענו, את כותבת, לא ידענו הכוונה לשלושתכן?
30 ת: אני עכשיו נחקרת אני אומרת לך ששלושתנו לא ידענו ואני אומרת וחוזרת, אם היינו יודעים
31 לא היינו מחכים.
32 [...]

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 ת: אני מוכנה לומר את זה בפה מלא, לא ידענו, לא ראינו שום מסמך, הוא לא שיתף אותנו,
2 את רשמת אמא הייתה עומדת עם רגליה האחוריות, אז למה היא לא עמדה על רגליה
3 האחוריות להגיד לנו, כינסה אותנו, כל שבת היינו יחד, מדוע היא לא אמרה לנו שזה רצונה?
4 היה לו הזדמנות 10 שנים. XXX (הנתבעת) אומרת בעצמה בהקלטה, אני לא ידעתי, אז אם
5 XXX (הנתבעת) לא ידעה אז אנחנו נדע? למה הוא לא כינס אותנו, למה הוא לא לקח את אמא
6 ואמר, אם אמא כל כך צלולה, מדוע הוא לא אמר את זה?"
7 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 59, שורות 26-28; עמ' 64, שורות 12-20; עמ' 69, שורות 20-
8 18; עמ' 97, שורות 20-24) (ההדגשות בקו – הוספו).
9
10 105. כך גם טענה התובעת 3, הגב' XXX, כי לא היה סביר שהאם תיזום כאלה מהליך מבלי לשתף
11 אותן, וכי חוסר השקיפות בנושא מחזקת את הטענה לפיה האם לא הייתה זו שקיבלה את
12 ההחלטה עצמאית (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 103, שורות 8-23).
13
14 106. וכך גם, התובעת 2, הגב' XXX:
15 " ש: את לפניכן ידעת על זה ש--- קיבל את הדירה ב---?
16 ת: לא.
17 ש: לא ידעת? וXXX (הנתבעת)?
18 ת: לא יודעת כלום.
19 ש: לא יודעת כלום?
20 ת: כלום לא ידעה.
21 ש: והדירה של אמא ב?
22 ת: היא הייתה שלה עד שהוא מכר אותה שהיא עברה אליו.
23 ש: והיא עברה אליו, ומה היה עם הכסף?
24 ת: לא יודעת.
25 ש: לא יודעת מה היה עם הכסף?
26 ת: הוא אמר לנו אל תדאגו, שאמא תמות אתן תקבלו את מה שמגיע לכן.
27 ש: תודה. "
28 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 125, שורות 9-21).
29
30 107. גם לגבי העברת החנות לאחות, הנתבעת, טענה התובעת 1 כי הרעיון עלה בשיחות ביניהם בזמן
31 אמת, אך לא עודכנו כי זה אכן בוצע בפועל:
32 "ת: אז אני עכשיו אומרת וחוזרת, לא ידענו אודות המעשים,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 ש: אז את מדברת,
2 ת: רגע, אני מדברת עכשיו, את שאלת אותי אני רוצה לענות. לא ידענו אודות המעשים, סלש,
3 מתנות, סלש, העברות. להוציא, XXX (הנתבע) דיבר עם XXX (תובעת 3) ואמר לה אמא רוצה
4 להעביר לXXX (נתבעת) את החנות,
5 ש: מתי זה היה?
6 ת: בערך,
7 [...]
8 העדה, גב' XXX (תובעת 1): 6 שנים אחרי שאמא עברה אליו, מינוס, פלוס, לא יודעת, אין לי
9 תאריך, בערך 6 שנים. אז היא אמרה לו שזה לא מקובל עליה ושזה לא בסדר ולאחר מכן היא
10 דיברה עם XXX (הנתבעת) ואמרה לה תקשיבי, ככה וככה XXX (הנתבע) אמר והוא אמר אל
11 תדאגי, הכל יהיה בסדר, כל אחד יקבל את החלק שלו."
12 (ראו: פרוטי' מיום 19.6.2022, עמ' 70, שורות 7-17).
13
14 108. גם התובעת 3 השיבה כי הדבר היחיד שנאמר להן על ידי האח בזמן אמת היה לגבי העברת
15 החנות לאחות XXX (הנתבעת), וברגע שהן התנגדו לכך האח הבטיח שכולם התחלקו שווה
16 בשווה ברכוש:
17 "עו"ד גולן: אוקיי, מה קרה בשנת 2013 שדווקא אז XXX (הנתבע), את יכולה לספר לנו כאילו
18 מה היה, מה קדם לשיחה, מה זה?
19 העדה, גב' XXX (תובעת 3): אין לי שום מושג מה קדם לשיחה, אני רק יודעת שאני לא יודעת
20 את התאריך המדויק, הוא טלפן אליי והוא אמר לי אמא רוצה להעביר את החנות לשם XXX
21 (הנתבעת), אמרתי לו תקשיב, זה לא בסדר, אנחנו אחים, יש צוואה, עד 120 אנחנו נחלק שווה
22 בשווה כמו שכתוב. לא, תראי, בעלה עובד, הוא עצמאי, היום הוא עובד, מחר הוא לא עובד,
23 שיהיה לה ביטחון, אמרתי לו, סליחה, לי אין בעל, אני גרושה עם 3 ילדים עם משכנתא שאני
24 עד גיל 67 אמורה לשלם אותה,
25 [...]
26 העדה, גב' XXX (תובעת 3): עד גיל 67 אני אמורה לשלם אותה, אין פה השוואה בכלל, אמרתי
27 לו זה לא בסדר, זה לא מקובל עליי אז הוא אמר לי בפירוש, אל תדאגי, כולכן תקבלנה את
28 החלק, בהתאם למה שהיא קיבלה.
29 [...]
30 העדה, גב' XXX (תובעת 3): [...] לאחר השיחה הזאת, וכך הסתיימה השיחה, לאחר השיחה
31 הזאת אני טלפנתי לXXX (הנתבעת) ואמרתי לXXX (נתבעת) תראי, זה לא מקובל עליי, זה
32 לא בסדר, אל תסכימי, זה לא בסדר, היא אמרה לי בפירוש XXX, אל תדאגי, XXX (הנתבע)
33 אמר שאתם תקבלו בדיוק מה שאני זה, אל תדאגי, אמרתי לה תראי, זה לא בסדר, עצם
34 העשייה הזאת זה לא בסדר, האם לאחר שתקבלי את החנות כביכול ואת תמכרי אותה ותתני
35 לנו אם הוא לא ייתן לנו? אז היא לא ענתה לי ובוזה הסתיימה השיחה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 עו"ד גולן: וכשדיברת עם XXX (הנתבעת), אוקיי? היא אמרה לך, מה בדיוק היא אמרה לך?
2 העדה, גב' XXX (תובעת 3): היא אמרה לי ש XXX (הנתבע) אמר שאנחנו נקבל את החלק
3 שלנו אחרי 120,
4 ש: זאת אומרת שהחנות עברה על שם,
5 ת: היא לא אמרה לי שהחנות עברה, היא רק אמרה לי, גם לא ידעתי שהחנות עוברת, הוא אמר
6 לי שאמא רוצה להעביר, לא ידעתי אם העבירו או לא העבירו, לא היה לי מושג, אני פשוט
7 אמרתי שזה לא בסדר."
8 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 101, שורות 18-35; עמ' 101, שורות 1-17).
9
10 109. לגבי מכר דירת המגורים של ההורים וכספי התמורה, ענתה התובעת 1 כי התובעות הבינו
11 שהאח מוכר את הדירה כדי לרכוש דירה גדולה יותר, שיוכל לשכן בה יחד איתו את האם, אך
12 יצאו מנקודת הנחה כי חלקה היחסי של האם, המהווה את כספי התמורה ממכירת הדירה,
13 יירשם על שמה:
14 "ש: אוקיי. מאז שהדירה הזאת נרכשה מי התגורר בה?
15 ת: XXX, XXX (הנתבע) ואמא שלי והמטפלת.
16 ש: וגם המשפחה של XXX (הנתבע), נכון?
17 ת: בוודאי.
18 ש: אחרי שאמא נפטרה?
19 ת: מי גר שם? XXX, XXX (הנתבע), הילדים ואולי הוא השכיר את היחידה של אמא שלי
20 למישהו אחר.
21 ש: אז היה ברור שהדירה הזו היא של XXX (הנתבע) ו XXX, נכון?
22 ת: היה ברור שחלקה, חלקה, כי יש את החלק של אמא שלי, הכסף של הדירה של אמא שלי
23 נמצא בדירה.
24 ש: למה חשבת את זה?
25 ת: כי הוא מכר את הדירה בשביל זה."
26 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 70, שורות 20-30).
27
28 110. כמוה גם, התובעת 3:
29 "ש: אוקיי, היה ביניכם איזשהו מפגש הבנתי ב XXX?
30 ת: נכון, XXX (הנתבע) אמר שהוא ייקח את אמא,
31 ש: מה היה,
32 ת: אליו, ימכור את הדירה וייקח את אמא אליו,
33 ש: ימכור את הדירה של?
34 ת: של אמא שלי ויקנה דירה שהוא יגור, שאמא שלי תוכל לגור איתה ואז בשיחה עצמה שאלנו
35 אז הוא אומר עד 120.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 ש: אז ידעתם שהכסף של אמא, של הדירה של אמא הוא למעשה, XXX (הנתבע) יקנה בזה
2 דירה ואמא תגור שם?
3 ת: כן, אני לא ידעתי, אני חשבתי שאולי החלק היחסי שאמא שלי נתנה לו זה יהיה על שמה.
4 ”
5 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 105, שורות 3-12).
6
7 111. תשובותיו של האח בנושא, הן במסגרת חקירתו והן בתמליל השיחה שהוגש מטעם התובעות,
8 מחזקים את הטענה לפיה הוא זה שניהל את האם – בכל הנוגע לעניינה הרכשיים – ואף דאג
9 שלא כדון, כי היא תחתום על מסמכי ההעברות במתנה לטובתו ולטובת האחות XXX
10 (הנתבעת).
11
12 112. כך, למשל, מתמליל השיחה, עולה כי האח הוא זה שקבע, מה מגיע ולמי מתוך רכוש ההורים:
13 ” תובעת 1: אז היית אומר לי תקשיבי בואו אחיות שלי, הנה זה, זה, זה, זה. בואי איתי לעורך
14 דין. הוא יגיד לכם. למה לא עשית את זה?
15 הנתבע: למה אני לא חייב לעשות את זה.
16 תובעת 1: למה?
17 הנתבע: ככה.
18 תובעת 1: אבל תגיד, עכשיו מעבר לזה שלא עשית את זה, שזה לא בסדר. שזה לא בסדר.
19 הנתבע: מבחינתך.
20 תובעת 1: שזה לא בסדר.
21 הנתבע: אני לא חייב. אמא ואני לא חייבים לעשות שום דבר.
22 [...]”
23 לכו לעורך דין תעשו מה שאתם רוצים. וזה לא מענין אותי גם, זה לא מזיז לי. למה הכל עשיתי
24 עם מצפון שקט. תרצו להשלים עם זה תשלימו. כסף לא תקבלו. גם מבחינה שאין לי, וגם
25 מבחינה שלא מגיע לכם. זהו.
26 [...]”
27 זה שאמרתי לאמא אם את רוצה? ועשיתי את כל הפעולה איתה. כן, לקחתי אותה.
28 [...]”
29 כן, אני החלטתי לתת לXXX (הנתבעת) למה אין לה כלום. אם היא מחר תיפול אף אחד לא
30 ייתן לה. רוצה לשמוע את זה זהו.
31 [...]”
32 אין שקיפות אצלי. לא לילדים שלי לא לאשתי לא לאף אחד. לא יתערב לי ולא יגיד לי מה
33 לעשות בחיים. הבנת אותי. זה אני. אז מה את רוצה שתביאי אותם, לא תביאו אותם, תלכו
34 לעורך דין. זה לא יעזור לכם. מבחינתי. [...]”

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 (ראו: קטעים 2 ו- 5-8 מתוך התמליל שצורף כנספח כב' לתצהירי התובעות) (ההדגשות בקו –
2 הוספו).
3
4 113. אם כן, עולה כי האח מודה שהוא לא היה חייב לספר לתובעות על אודות ההעברות; כי הוא זה
5 שדחף לבצע את ההעברה של החנות השנייה לאחות ***; וכי הוא זה שניהל את ענייניה של
6 האם, ללא כל צורך, לטענתו, לתת דין וחשבון לאחיותיו.
7
8 האח טען בחקירתו, בניגוד לתמלילים, כי התובעות ידעו על אודות העסקאות בזמן אמת.
9 תחילה הוא אמר שהן ידעו כשסיפר להן על כך בפגישתם בבית הקפה ב---, ולאחר מכן חזר בו
10 ואמר שלגבי דירת המגורים נודע להן שם, ולגבי היתר אין לו הוכחות מתי ואיך נודע להן:
11 "ש: אבל XXX (הנתבע) בוא נקצר, אני אשאל אותך שאלה פשוטה. האם זה נכון שהיה
12 שאתה טוען עליו, כלומר מהרגע שנודע להם בספטמבר 2018, אתה טוען שהם חיכו ולא
13 הגישו את התביעה מיד? מיד באותו רגע, נכון? זה היה שלך שאתה טוען?
14 ת: לא.
15 ש: אז ממתי?
16 ת: היה שלי של למה הם חיכו 10 שנים שאמא שלי תמות.
17 ש: אז לכן אני שואל אותך עוד פעם, איזה הוכחה, תשמע טוב, איזה הוכחה יש לך, הוכחה,
18 שהם ידעו על זה בשנת, מתי? 2007? 2008? 2009?
19 ת: יופי, אני יכול לענות?
20 ש: כן. תענה.
21 ת: הייתה פגישה ב שאמא, אני אגיד לך איך הם יודעים.
22 ש: הפגישה ב הייתה לפני שאמא שלך העבירה.
23 ת: אז אני מסביר לך איך הם ידעו על זה. על העסקאות.
24 ש: אבל, תשמע XXX (הנתבע), (מדברים ביחד). אבל הפגישה ב הייתה לפני העסקאות.
25 [...]
26 העד, מר XXX (הנתבע): אבל אמרת לי מתי האחיות שלך ידעו.
27 עו"ד גולן: אבל תן לו לענות, די אי אפשר.
28 העד, מר XXX (הנתבע): כבוד השופטת, הוא שאל אותי מתי אחיות של ידעו. אחיות, אני
29 רוצה להסביר.
30 עו"ד טובי: אחרי שהעסקאות בוצעו.
31 העד, מר XXX (הנתבע): לא נכון. שקר.
32 [...]

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 העד, מר XXX (הנתבע): אני רוצה לענות לך, שאלת מתי האחיות שלך ידעו.
2 עו"ד טובי: אני אשאל את השאלה עוד הפעם.
3 העד, מר XXX (הנתבע): שאלת מתי האחיות שלך ידעו.
4 ש: אני אשאל את השאלה עוד פעם.
5 ת: שאלתי אותי אם האחיות שלך ידעו.
6 ש: אני אשאל את השאלה עוד פעם.
7 ת: אני שואל אותך כן או לא.
8 ש: לא,
9 ת: אתה אמרת את זה עכשיו.
10 ש: מוחק את השאלה, ושואל עכשיו, אני שואל אותך במסודר.
11 ת: עכשיו אתה מוחק את השאלה?
12 עו"ד גולן: תן לו לשאול והוא יענה.
13 העד, מר XXX (הנתבע): לא, הוא כל הזמן מנסה להטעות אותי והוא לא מצליח.
14 עו"ד טובי: סיימת? סיימת עם ההצגה? אני שואל אותך, אחרי שאבא שלך נפטר, התקיימה
15 הפגישה ב נכון?
16 העד, מר XXX (הנתבע): אמת.
17 ש: זה היה עוד לפני בכלל שמכרתם את הדירה ב.
18 ת: נכון.
19 ש: אני שואל אותך, נכון?
20 ת: נכון.
21 ש: באיזה שנה זה היה? 2006?
22 ת: 2000, מתי שעשינו.
23 ש: 2006.
24 ת: אוקיי.
25 ש: אני בכוונה מכוון אותך, מצמצם אותך.
26 ת: 2006.
27 ש: העסקאות נעשו הרי ב-2009-2009-2007.
28 ת: נכון.
29 ש: אני שואל אותך, האם יש לך הוכחה אחרי ביצוע העסקאות? או במועד ביצוע העסקאות
30 שהאחיות שלך ידעו על ביצוע העסקאות?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

1 ת: יופי. איך ידעתי שהן ידעו על זה? שהבאתי אותן ל, כולל את אמא, אני אגיד לך איך הם
2 ידעו.

3 ש: XXX (הנתבע),

4 ת: הם באו ל, עשיתי פגישה, אמא אמרה לי תביא את אחיות שלך ל, שאלתי וגם אמא שלי
5 שאלה, יש מישהו שרוצה לקחת את אמא כל אחת התנערה. אמרתי לה, רבותי, אני מוכר
6 אמא אמרה להם הוא לוקח, אני מוכר את הדירה שלי, הוא מוכר את הדירה שלו, לידם, ליד
7 כולם, והולך לקנות לי דירה גדולה והוא לוקח גם משכנתא והכול. תדעו לכם את זה. וזה היה
8 ככה.

9 ש: סיימת?

10 ת: הם ידעו את זה. ויש לי עוד דבר להגיד.

11 [...]

12 עו"ד טובי: לא זוכר מה בדיוק ששאלתי, אבל, זה היה לגבי, טוב גברתי זה, אני חושב שהוא
13 ענה, לגבי האסמכתאות, זו הייתה השאלה האחרונה, אם אני לא טועה, מתי הוא הודיע
14 לאחיות שלו אחרי מועד ביצוע העסקאות, זו הייתה השאלה האחרונה גברתי?

15 כב' הש' סנונית פורר: נדמה לי שאז התחלתם להתווכח, אחרי שהוא השיב.

16 עו"ד טובי: אז אני שואל עוד הפעם, האם יש לך אסמכתא או ראיה, עזוב דיבורים בעלמא, יש
17 לך אסמכתא או ראיה שהאחיות שלך ידעו אחרי ביצוע העסקאות, לא שישבתם ב---, כי אז
18 דובר רק על המכירה של הדירה.

19 העד, מר XXX (הנתבע): ידעו אחרי ביצוע העסקאות. כולם ידעו.

20 ש: שאלתי, יש לך הוכחה או ראיה?

21 ת: הוכחה אין לי. "

22 (ראו: פרוט' מיום 19.6.2022, עמ' 173-175).

23
24 114. בנוסף, לאחר שעו"ד XXX טען בתצהירו כי למיטב זכרונו התקיימה פגישה במשרדו עם חלק

25 מהאחיות לצורך מתן הסבר על הפעולות שביצעה האם בעזרת משרדו (כך, בסעיף 29 לתצהירו).

26 אולם, ייאמר כי בהגינותו בחקירתו הוא אמר שיתכן שזו טעות, לא זכר את פרצופן של
27 התובעות וכי הוא לא זוכר בדיוק עם מי נפגש (ראו: פרוט' מיום 27.6.2023, בעמ' 305-306). גם

28 האח בחקירתו נשאל על כך, ולאחר שענה שאכן קוימה פגישה כזו, אך לאחר מכן חזר בו ואמר

29 שהוא לא ידע על קיומה של פגישה כזו וכי הוא מתבסס על האמור בתצהירו של עו"ד XXX

30 בלבד (ראו: פרוט' מיום 27.6.2023, עמ' 166-167). לא הוצגה כל תרשומת כי הייתה פגישה כזו

31 או כל מסמך אחר של עו"ד מזמן אמת דבר שיכול היה לשפוך אור על עניין זה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלוגית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1
2 115. מחקירת האחות הנתבעת, XXX (הנתבעת), עלה כי היא הייתה גורם פסיבי בכל נושא
3 העסקאות, והתנהלות זו רק מחזקת את ההתרשמות שהאח הוא זה שקבע וניהל את ההעברות.
4 האחות התחמקה מלהשיב על שאלות באשר למצבה של האם, לא זכרה פרטים לגבי המפגש
5 אצל עו"ד XXX, וטענה כי היא לא ידעה מכלום ו"לא הייתה בעסק" וכי להבנתה לאח היה
6 יפוי כוח מהאם לפעול כרצונו ברכושה. כך, בחקירתה:
7
8 "ש: יופי, עכשיו השאלה שלי הבאה, איזה ייפוי כוח את מדברת?
9 ת: לא, אני, לא, שאמרתי בכלל שאני לא ידעתי שהיא העבירה לו את הדברים.
10 ש: כתוב ייפוי כוח, לא כתוב העברה.
11 ת: לא, לא, בהתחלת הזה, כתוב אמרתי לו אני בכלל לא ידעתי שהיא העבירה אליך, נכון? אני
12 לא הייתי בעסק של הדברים האלה בכלל, חוץ, אני בכלל, אני אומרת שוב זה גם לא עניין
13 אותי, חוץ מזה שהדירה שהוא מוכר, זה אני ידעתי, לא ידעתי. אז זה ייפוי כוח. כאילו אני
14 הבנתי, כאילו זה התרגום שלי, הפירוש שלי אז כאילו הביאה לך ייפוי כוח, לעשות מה שאתה
15 רוצה. זה מה שאני הבנתי. לא יודעת.
16 ש: והוא סיפר לך שיש ייפוי כוח שהוא קיבל כדי לעשות מה שהוא רוצה. נכון?
17 ת: הוא לא סיפר לי שום דבר, אני לא יודעת מה הוא סיפר.
18 ש: אז מאיפה את יודעת שיש לו ייפוי כוח? מה את נביאה?
19 ת: לא, לא, זאת אומרת היא נתנה לו. לא, מכל השיחה הזאת מה שאני מבינה. שהיא נתנה לו
20 ייפוי כוח והוא יכול לעשות מה שהוא רוצה.
21 ש: מאיפה את מבינה?
22 ת: אני לא מבינה, אני יודעת (מדברים ביחד). ייפוי כוח הפירוש של ייפוי כוח שנותנים
23 למישהו שהוא יכול לעשות מה שהוא רוצה.
24 ש: אז מה שהתכוונת, שלא היה ייפוי כוח, אלא היא פשוט נתנה לו כרטיס לבן, תעשה מה
25 שאתה רוצה, זה מה שאת מתכוונת?
26 ת: לא, שוב אני אומרת, שוב מה שאני מבינה שאם אמא נתנה לו ייפוי כוח הוא יכול לעשות
27 מה שהוא רוצה.
28 ש: אז היה לו ייפוי כוח או לא היה לו ייפוי כוח?
29 ת: אני לא יודעת. "
30 (ראו: פרוט' מיום 27.6.2023, עמ' 255, שורות 26-35; עמ' 256, שורות 1-15).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 30754-07-19 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

116. לאחר בחינת הראיות והעדויות, אני סבורה כי בעניינו האמור לגבי אותה השפעה בלתי הוגנת
אכן מתקיים במלואו. התנאים המפורטים מתקיימים ונבלעים ונכללים לגבי האמור בעילת
העושה. לולא האמון המוחלט של המנוחה באח, תלותה בו, מעורבותו, עולה ספק האם היו
מתבצעות שלל העברות המתנה, באופן בלתי מאוזן בין האחים, ובאופן שיוצר נישול ואי הוגנות
מובהקת ביחס לרצון ההורים בצוואתם ההדדית, ואי הוגנת כלפי המנוחה מאחר ומדובר
בשינוי מצבה הכלכלי לרעה ובאופן מפליג עד כדי ריקונה מכל נכסיה.
117. הגנתם של הנתבעים והסבריהם בנושא זה לא היו מספקים. מלבד הטענה שחזר עליה האח,
שוב ושוב כי זה היה רצונה של האם, נדרש היה בנסיבות שפורטו לעיל הסבר משכנע רב ביותר.
מעבר לכך, תגובתה של האחות בחקירתה מעידה כי היא אף לא הייתה מעורבת בכך, ואף
הייתה מוכנה לחלק את שקיבלה בין אחיותיה. מכל מקום, הסבר מנומק ומספק לא ניתן. לא
שוכנעתי כי ההעברות אכן שיקפו את רצונה של האם, משלא יכלה להפעיל בעצמה את שיקול
דעתה. חוסר הקורלציה בין מצבה הרפואי של האם – כפי שעולה מתוך מסמכי הרפואיים
וכנגזרת מכך מתוך חו"ד המומחה – לבין הפעולות המשפטיות שנטען שהיא ביצעה; על
מהותן, משמעותן, וכמותן, היא חריגה. הפער הוא משמעותי, והוא, כשלעצמו, מוביל באופן
טבעי למסקנה לפיה האם הושפעה מגורם חיצוני עת ערכה את מסמכי ההעברה.
118. אשר על כן, אני קובעת כי עילת ההשפעה הבלתי הוגנת מתקיימת בענייננו.

ד. סיכום

119. לאור כל הנימוקים שפורטו לעיל אני מורה על ביטול עסקאות המתנה והעברות שבוצעו על
ידי האם, כדלקמן:
- א. ביטול העברת הזכויות ביחס לדירה ברח' ב וביטול העברת הזכויות בדירה ברח' ב.
התובעות זכאיות לחלקן על פי צוואת המנוחה בשיעור של 1/5 כל אחת בכל אחד
מהנכסים.
- ב. האח ישיב לתובעות את הכספים שקיבל מהאם ביום 30.9.2007 בסך של 290,000 ₪ -
חלקן של התובעות 1/5 כל אחת מסכום זה – וזאת בצירוף הפרשי ריבית והצמדה ממועד
הקבלה ועד למועד התשלום בפועל.
- ג. האח ישיב לתובעות את הכספים שקיבל מהאם ביום 23.11.2008 בסך של 235,000 \$ -
חלקן של התובעות 1/5 כל אחת מסכום זה – וזאת בצירוף הפרשי ריבית והצמדה ממועד
הקבלה ועד למועד התשלום בפועל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 19-07-30754 פלונית ואח' נ' אלמוני ואח'

- 1 ד. כמו כן זכאיות התובעות לקבל 1/5 כל אחת מכספי השכירות של נכסי המקרקעין לעיל
2 שהתקבלו בידי הנתבעים החל ממועד ההעברה ועד לתשלום בפועל בתוספת הפרשי
3 ריבית והצמדה מקבלת כל תקבול ותקבול. ככל שתהיה אי בהירות בעניין סכומים אלה
4 תוגש תביעה מתאימה חדשה.
5
6 120. הוצאות – לאור היקפו של ההליך ומישכו, מספר ההחלטות והדיונים ותוצאתו – הנתבעים
7 יישאו יחד ולחודש בהוצאות התובעות יחדיו בסך של 45,000 ₪, אשר ישולמו בתוך 30 יום,
8 ולא – יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין.
9
10 121. המזכירות תסגור את התיק.
11
12
13 ניתן היום, י"ג ניסן תשפ"ג, 04 אפריל 2023, בהעדר הצדדים.
14

תמר סנונית פורר, שופטת

- 15
16
17
18
19
20
21

פסק הדין הותר לפרסום ללא פרטים מזהים בהחלטה מיום 8.5.23.